

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Extremismus v ozbrojených sborech v ČR

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
JUDr. PhDr. Ivo Svoboda, Ph.D.

Vypracoval:
Karel Libosvár

Brno 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Extremismus v ozbrojených sborech v ČR zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V dne

.....

Podpis

Poděkování

Děkuji panu JUDr. PhDr. Ivo Svobodovi, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování bakalářské práce.

Také bych chtěl poděkovat mé manželce za morální podporu, pomoc a toleranci mých psychických stavů při realizaci této bakalářské práce.

Karel Libosvár

OBSAH

Úvod	2
<i>Teoretická část</i>	
1 Fenomén extremismu	4
1.1 Extremismus v České republice	7
1.2 Pravicový extremismu	11
1.2.1 Neonacismus	12
1.2.2 Krajně nacionalistická scéna	13
1.3 Levicový extremismus	13
1.3.1 Anarchoautonomní hnutí	13
1.3.2 Marxisticko – leninské skupiny	14
2 Extremismus v ozbrojených sborech	15
2.1 Vymezení extremismu v ozbrojených sborech	17
2.2 Organizační a legislativní nástroje na zjišťování extremismu	22
<i>Praktická část</i>	
3 Empirická část	25
3.1 Charakteristika empirického šetření	25
3.1.1 Cíl	25
3.1.2 Metody	25
3.1.3 Hypotézy	26
3.2 Výsledky empirického šetření	27
3.2.1 Postoj řadových členů ozbrojených sborů k extremismu	28
3.2.2 Způsoby zjišťování extremistů v ozbrojených sborech	34
3.2.3 Ověření účinnosti stávajících nástrojů	41
Závěr	49
Resumé	52
Anotace	53
Seznam použité literatury	55
Přílohy	57

Úvod

V nedávné době bylo prezentováno několik případů extremismu v armádě ČR či možné napojení členů extremistických hnutí na specializované útvary policie. Protože mne daná problematika tohoto sociálně patologického jevu zajímá a mám řadu přátel v těchto složkách, vybral jsem si jako téma bakalářské práce Extremismus v ozbrojených sborech. Extremismus, tento fenomén dneška, se dotýká každého z nás. Neustále nás media zahlcují tímto termínem, přesto může být poněkud obtížné přesně vymezit, co extremismu je a co již není. Jedna z nejjednodušších definic praví, že extrémní obvykle označujeme chování, které nám přijde absolutně odlišné od toho, které považujeme za „normální“. Tato definice je obecná a proto se pokusíme nalézt definici vhodnější pro potřeby bakalářské práce, přímo související s ozbrojenými sbory. Každopádně extremismus lze považovat za produkt demokratické společnosti. Kdyby demokracie měla dostatek kontrolních mechanismů schopných tomuto sociálně patologickému jevu zabránit, nebyla by to již demokracie, ale diktatura. Extremismus má mnoho podob. Existuje extremismu pravicový, levicový, náboženský, hodně se diskutuje o extremismu v souvislosti s rasismem, radikalismem či terorismem. Extremismus se také může projevovat několika způsoby. Od slovních útoků až po fyzické útoky proti skupině obyvatel, a to ať již z důvodu rasy, národa a přesvědčení či náboženského vyznání. A zvláště pak extremismus projevovaný teroristickými útoky patří mezi nejzávažnější hrozby dnešního světa. Všechny tyto podoby extremismu jsou pro naši společnost velmi nebezpečné, největší riziko extremismu však vidím ve spojitosti s ozbrojenými sbory. Ozbrojené sbory by totiž měly být nestranné, apolitické a měly by hájit zájmy nejenom státu, ale i jednotlivých členů naší společnosti. V souvislosti s ozbrojenými sbory je potom nejčastěji skloňován pravicový extremismus, jehož členové jsou přitahováni například možností získat zde fyzický výcvik, který posléze uplatní i v rámci svého působení v extremistických hnutích. I z tohoto důvodu je při prevenci tohoto sociálně patologického jevu kladen velký důraz na možnost infiltrace ozbrojených sborů extremisty.

Jako obecný cíl této bakalářské práce jsem si vytýčil **zjistit legislativní a organizační nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech ČR**. V teoretické části této práce je dále mým specifickým cílem ukázat rozdělení extremismu a jeho různé podoby a charakterizovat extremismus v ozbrojených sborech. V praktické části si potom kladu za cíl

pomocí empirického šetření potvrdit či vyvrátit níže uvedené hypotézy související s danou problematikou.

K naplnění cíle jsem svou bakalářskou práci rozdělil do dvou částí, teoretickou a praktickou. V teoretické části se budu nejdříve zabývat obecným vymezením extremismu a jeho základním rozdělením na pravicový a levicový extremismus. V druhé kapitole se budu snažit objasnit, proč a který extremismus konkrétně je pro ozbrojené sbory přitažlivý. Taktéž se pokusím vymezit legislativní a organizační nástroje na zjišťování extremismu po teoretické stránce. V praktické části se budu snažit o interpretaci názorů a postojů určitého úzce profilovaného vzorku respondentů z řad příslušníků ozbrojených sborů a uvedu výsledky mého empirického šetření.

V teoretické části si kladu za úkol, především pomocí obsahové analýzy, zabývat se rozбором dostupných materiálů a literatury souvisejících s danou problematikou. V praktické části, v mém průzkumu, využiji dotazníkovou metodu, kdy použiji i sekundární data získané z dostupné literatury. Do dotazníku jsem zařadil převážně otázky uzavřeného typu a respondenti pocházejí ze specializovaných útvarů z řad policie a armády.

Uvedená problematika se po prostudování dostupné literatury ukázala obsáhlejší, než jsem ve svém projektu předpokládal. Nebylo proto v mých silách dodržet veškeré body zde uvedené a také si jsem vědom, že v mé práci nejsou obsaženy všechny ozbrojené sbory České republiky.

1 Fenomén extremismu

Extremismus patří mezi fenomény dneška. Pojem extremismus je módní a hojně užívaný i přesto, že je ho velmi složité definovat. A nebo právě proto. Každý si pod tímto pojmem představuje něco trochu odlišného, jiného. Všichni o něm mluví, takřka denně je toto slovo skloňováno v tisku, ale zjistit přesnou definici je v podstatě nemožné. Je to pojem velmi nejednoznačný, ke kterému se pojí celá řada definic a i mezi odbornou veřejností panují velmi protichůdné názory na vymezení tohoto pojmu.

Jedna z nejjednodušších definic praví, že extrémní obvykle označujeme chování, které nám přijde absolutně odlišné od toho, které považujeme za „normální“. Bohužel přesná hranice toho, co je a není normální, není možné zcela jednoznačně a striktně vymezit. Určení této hranice je zcela subjektivní, záleží na konkrétním jedinci, na konkrétním posouzení. To, co je v jedné společnosti obecně považováno za extrémní, nemusí být viděno jako extrémní ve společnosti jiné. Záleží na kultuře, historii, zvycích. Americký politolog Samuel Huntington zašel tak daleko, že dokonce svým způsobem vůbec zpochybnil právo lidí náležících k jedné civilizaci soudit svými měřítky lidí náležející k civilizaci jiné¹.

Ve slovníku společenských věd se pojem extremismus začal objevovat až ve druhé polovině dvacátého století. Jeho původ však sahá mnohem dále do historie. Vychází z latinsko-řecké kombinace slov, kdy slovo „**extremus**“ (nejzazší) v latině označoval nejdále ležící pozici (zjednodušeně řečeno, lze tedy extremismus vnímat jako nejzazší, krajní či výstřední postoj). Slovní spojení „*extremitas mundi*“ pak označovalo regiony ležící nejdále od hlavního města Říma jakožto středu Římské říše. Základ slova se pak přenesl např. do italštiny, kdy pojem „*extremo supplizio*“ znamenal trest smrti, do angličtiny, „*extrême unction*“ znamená poslední pomazání. Jeho novotvary byly posléze rozšířeny i v britském politickém tisku devatenáctého století (*extremist, extremism*). Jako souhrnný pojem označující politické síly na koncích pravo-levého spektra jej pravděpodobně jako první použil francouzský publicista Maxim Leroy v roce 1921. Označil takto v souvislosti s Velkou říjnovou revolucí v Rusku „rudé (příznivce Lenina) a bílé (stoupence monarchie) extremisty“.

¹ HUNTINGTON, S. *Střet civilizací*. 1. vyd. Rybka Publishers, 2001, s. 326-328.

Podle jiných autorů je zase extremismus produktem demokratické společnosti: „Extremismus je průvodním jevem demokracie“², a některé další názory na extremismus jsou takřka na samé hranici normality. Tato tvrzení vyplývají ze samotné podstaty demokracie, která nemá dostatek kontrolních mechanismů, aby se projevům extremismu ubránila. Kdyby tyto mechanismy měla, nebyla by to již demokracie, nýbrž diktatura. Je potřeba ovšem dodat, že ne každá kritika demokracie musí být apriori extremistická.

Další autoři zase extremismus vnímají jako protipól liberální demokracie, popřípadě, že se může jednat o všechny společenské excesy překračující právní normy. Takovýchto definic lze nalézt spousty. Takřka každý politolog či sociolog zabývající se problematikou extremismu si stvoří nějakou definici, kterou považuje za nejvhodnější či nejpřesnější.

Nejčastěji je však v dnešní době extremismus spojován s politickými stranami a hnutími, které bývají označovány za ultrapravicové či ultralevicové. Existuje ovšem i označení „nový extremismus“ pro takové postoje a chování, jež nelze pouze zjednodušeně rozškálovat na základě pravé a levé politické orientace. Jedná se například o environmentální extremismus, etnický a regionální extremismus, náboženský extremismus a extremismus cizinců. Taktéž v souvislosti s ultrapravicovým a ultralevicovým extremismem je nutno zmínit rasismus a antisemitismus, které jsou nejen u nás vnímány jako součást politického extremismu.

Rasismus má ovšem širší společenské příčiny, včetně biologických a antisemitismus má zase své kořeny ve středověkém křesťanském antijudaismu. Tento původní rasismus a antisemitismus se poté přeměnil v rasový a biologický antisemitismus, který nehlásali pouze nacisté (například s cílem konečného řešení židovské otázky), ale hovořili o něm i někteří přední intelektuálové či politici. Celý problém se i dnes objevuje na stránkách tisku, byť v trochu odlišné podobě, viz. zpochybňování (či popírání) holocaustu. Spektrum názorů je v tomto případě velmi široké a zahrnuje jak tvrzení, která holocaust zlehčují, tak i tvrzení o neexistenci a neuskutečnitelnosti holocaustu.

V rámci dále uvedeného pravolevého rozdělení politického extremismu je třeba zmínit, že ne ve všech případech zpochybňování holocaustu se jedná o pravicové či ultrapravicové politiky. Z politologického hlediska patří někteří „popírači“ ke komunistické, socialistické či umírněné levici, jiní například k neonacistům a k liberálům. Mediálně zřejmě nejznámější David Irving patří sice k radikální pravici, ale jiní zase ke konzervativcům. I z náboženského hlediska jsou tito tzv. popírači velmi různorodí. Patří sem od křesťanů, přes muslimy, židy i třeba ateisté.

² CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, s. 5.

Jako poslední bych chtěl zmínit používání pojmu extremismus v politických vědách. V současnosti se k tomuto tématu vedou bouřlivé debaty, kdy v případě politických skupin lze spíše hovořit o jejich antisystémovosti. Tedy jako o snaze vystupovat nikoliv proti konkrétním projevům politického systému, nýbrž proti systému jako celku. Právě vágnost a neschopnost přesně definovat pojem extremismus je trnem v oku většině vědců, kteří se tudíž jejímu používání brání. Pokud přesto pod tlakem okolností musí s tímto termínem pracovat, přiklánějí se většinou k chápání extremismu podobnému jako u Bezpečnostní informační služby, tedy jakožto ideologie či aktivity na pravém i levém konci politického spektra směřující proti demokratickému zřízení. V extrémním případě mohou vyústit až v násilné akce požadující odstranění demokratického společenského řádu.³

Obdobné je to dle Danicse, kdy jsou za extremistické považovány vyhraněné, nekompromisní politické postoje, směřující jednoznačně k modifikaci či přímo k odstranění demokratického zřízení a za tímto účelem jsou využívány všechny dostupné prostředky, včetně těch, které jdou za rámec právního státu.⁴

Do souvislosti s termínem extremismus bývají také dávány například pojmy, kterými jsou radikalismus, fanatismus, fundamentalismus, terorismus a některé, většinovou společností nesdílené formy, jako je například nacionalismus, fašismus, xenofobie a rasismus, nátlakové akce environmentálních či ekologických aktivistů (tzv. ekoterorismus) atd. Zde bych považoval za nutné alespoň ve stručnosti zmínit hlavně radikalismus a vymezit jej od extremismu.

Slovo **radikální** má svůj původ v latinském slově *radix*, které označuje „kořen“. Radikalismus je tedy takové jednání či řešení, které „jde ke kořenu“. Rozhodně se tedy nejedná o synonyma ke slovu extrémní a nemělo by se tedy tak ani používat. V 18. a 19. století byl pojem „radikální“ spojen v západní Evropě zejména s hnutím za rozsáhlé liberální reformy.⁵ Dnes se tento původní smysl setřel a zejména masmédia již mají tendenci používat jej jako synonymum slova extrémní. Slouží většinou pro označení agresivního demonstranta

³ Čím se zabýváme. www.bis.cz/cim-se-zabyvame.html. 21. 1. 2010.

⁴ DANICS, Š. *Extremismus hrozba demokracie*. 1. vyd. Praha: Police History, 2002, s. 9 – 35.

⁵ DANICS, Š. – KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2008, s. 10 – 11.

či hajlujícího účastníka neonacistických koncertů. Pojem extremistu se tak v tisku redukuje na označení pouličního výtržníka, asociála či rasistu, čehož si dobře uvědomuje řada extremistů a dokáží toho velmi dobře využít. Stačí změnit nejviditelnější znak pravicové uniformity, těžké boty a bomber, za společenský oblek a místo o rasismu začít hovořit o „zlobné politické korektnosti“ či „pozitivní diskriminaci“. A takto argumentujícímu zástupci pravicové scény se jen velmi těžko oponuje. Vždyť třeba přínos pozitivní diskriminace lze považovat za sporný a kontroverzní.⁶

Pravdou tedy je, že tyto pojmy jsou vnímány naší společností negativně. Tento fakt, spolu s tím, že neexistuje obecně platná definice extremismu, vede k tomu, že se označení extremistu stalo hojně používané i při různých politických debatách a vystoupeních k diskvalifikaci soupeře. Radikalismus je pak obvykle chápán jako souhrn politických názorů, jejichž uskutečněním by došlo k rozsáhlým změnám ve společnosti, ale nikoliv k likvidaci demokracie jako takové.

Když tedy pomineme různé populistické předvolební projevy, dá se říct, že extremismus představuje střešový pojem pro všechny ideologie, které vystupují proti stávajícímu režimu, bez ohledu na to, z jakých pozic režim kritizují. I v novinářské praxi se jeví jako jednodušší použít termín extremismus, než zdlouhavě vysvětlovat, zda se jedná o skupiny neonacistů, rasistů či trockistů a jaké jsou mezi nimi rozdíly.

1.1 Extremismus v České republice

V ČR je pojem extremismus pojmem úředním (tzn., že se používá v úředních dokumentech i pro označení některých orgánů státních složek, včetně policejních protixtremistických pracovišť), nicméně není pojmem právním ve smyslu zakotvení v zákonných normách právního řádu ČR. Není tudíž ani pojmem používaným v trestním zákoníku či trestním řádu. Přesto se zejména v souvislosti s rasově motivovanou trestnou činností můžeme setkat s pojmem extremistická trestná činnost nebo trestná činnost s extremistickým podtextem. Podle názoru Ministerstva vnitra se pod tímto pojmem rozumí ty

⁶ Baršová, A. – Barša, P. Afirmativní akce : Jiná diskriminace, aneb cesta k různosti? <http://socstudia.fss.muni.cz/archiv.php?ukol=1&cislo=13&rok=2003>. 23. 3. 2011.

formy trestné činnosti, o nichž je důvod se domnívat, že byly extremistickými postoji motivovány nebo ovlivněny. V řadě případů se využívá i pojmů kriminalita motivovaná rasovou, národnostní nebo jinou sociální nenávisí. Jedná se o jednání naplňující skutkovou podstatu trestného činu nebo přestupku a jejich pohnutkou je předem daná nenávisť vyplývající z příslušnosti adresáta útoku k rase, národnosti, náboženství, třídě či jiné sociální skupině. Patří sem i útoky proti symbolům či představitelům existujícího společenského systému. V praxi se může jednat především o následující trestné činy:

- *obecné ohrožení,*
- *násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci,*
- *hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob,*
- *podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod,*
- *výtržnictví,*
- *vražda,*
- *ublížení na zdraví,*
- *omezování osobní svobody,*
- *vydírání,*
- *omezování svobody vyznání,*
- *porušování domovní svobody,*
- *porušování svobody sdružování a shromažďování,*
- *poškození cizí věci,*
- *genocidium,*
- *založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka,*
- *projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka,*
- *popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia,*
- *persekuce obyvatelstva.⁷*

I samotné využití symbolu v extremistické oblasti ještě nemusí nutně znamenat jeho automatickou trestnost. Je třeba dokazovat vazbu symboliky na hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině obyvatel. Podle Nejvyššího soudu ČR zde má zákonodárce na mysli i hnutí formálně neregistrovaná. Musí však jít o konkrétní hnutí a musí

⁷ Co je extremismus. www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx. 23. 6. 2009.

existovat a působit v době, kdy mělo dojít ke spáchání trestného činu obviněným. Jedná se zejména o neonacismus, neofašismus, dogmatický komunismus (či jeho jednotlivé subvarianty), nedemokratický ekologismus a nedemokratický islamismus (džihádismus), případně další obtížněji vymezitelná hnutí.⁸ Avšak o tom, co lze nebo nelze považovat za extremistickou skupinu nebo hnutí, se vedou v ČR bouřlivé politické i právní diskuze a nelze tedy přesně a konkrétně určit a vyjmenovat jednotlivá hnutí.

Pojem extremismus či používání symbolů jsme si tedy vysvětlili, nyní bych chtěl ještě vysvětlit dělení extremismu na různé frakce a skupiny. Ve světové politologické literatuře se obvykle rozlišuje extremismus levicový a pravicový, přičemž o zařazení konkrétnějších hnutí do těchto skupin nepadá úplná shoda. Než ovšem začneme podrobněji popisovat různé pravicové či levicové směry, měli bychom si především vysvětlit co to ty tak vágní pojmy jako je pravice či levice vlastně jsou. Historicky pocházejí tyto termíny z období Francouzské revoluce, kdy během prvního setkání Generálních stavů, seděla po pravé straně krále jeho věrná aristokracie a po jeho levé straně seděli radikálové společně se zástupci třetího stavu. Levice tedy zastupovala střední třídu, která požadovala zrušení monarchie, vytvoření republiky, likvidaci privilegií církve a šlechty a hlavně zrovnoprávnění třetího stavu. Toto je vlastně základ „konzervatismus versus liberalismus“. Postupem času došlo k dalším změnám, kdy byly tyto soupeřící skupiny nuceny spojit se proti nastupujícímu třetímu aktérovi, proti dělnictvu, které mělo ze své podstaty poněkud jiné názory na politické či třídní uspořádání společnosti. Ze vzájemného sporu takto uspořádané pravice a levice, navíc začaly vznikat nám již známější extremistická uskupení. Pro ilustraci se jednalo například o komunismus (ten se vyskytl tam, kde socialističtí radikálové odmítali kapitalismus) a jemu v mnohém podobný fašismus (ten měl naopak souvislost s konzervativci, kteří se odmítli smířit s nástupem moderní občanské společnosti). Jako protipól výše uvedeného komunismu a fašismu bych ještě uvedl vznikající anarchismus (související s pronikáním liberální tradice do neautoritářského socialismu). V průběhu 20. století se toto pravo-levé politické rozdělení ustálilo a když dnes hovoříme o pravici, máme na mysli umírněnou pravici, kterou reprezentuje konzervatismus a liberalismus. V případě umírněné levice se zase hovoří o socialismu.

⁸ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Manuál pro Policii ČR. Praha: MV ČR, 2006, s. 4 – 5.

Pro zjednodušení bych zde uvedl takzvanou pravolevou osu politického uspořádání dnešního světa. Napravo stojí zastánci kapitalismu, svobodného trhu a liberalismu, nalevo jsou pak umístěni zastánci socialismu, zestátnění soukromých podniků a různých sociálních výhod. Na krajních pozicích této osy pak stojí extremisté, komunisté a anarchisté nalevo, fašisté a nacisté napravo. Jak jsem již uvedl, je toto znázornění politické příslušnosti poněkud zjednodušující. Například pozice skinheadů, jak uvedu dále, nám do tohoto grafického ztvárnění nezapadá. Pokud se totiž na toto rozmístění v pravolevé ose politického uspořádání podíváme podrobněji z hlediska extremismu, nalezneme zde jisté nedostatky.

„Pokud se na politické ose podíváme na postavení stran socialistického typu, nalezneme je v levé části osy. Komunistické strany, které můžeme popsat jako strany vycházející z ideologie, jež myšlenky socialismu dovádějí do extrému, jsou pak logicky umístěny ještě více nalevo. Platí totéž na pravé části osy? Nikoli. Obvykle se strany liberálního typu umísťují na pravou stranu osy, ale blíže ke středu než strany konzervativní. Znamená to snad, že konzervatismus vzniká prohloubením myšlenek liberalismu? A fašismus jejich dovedením do extrému? Rozhodně ne. Ve skutečnosti lze najít spojnice mezi konzervatismem a fašismem, ale nikoli mezi liberalismem a fašismem.⁹ Taktéž umístění anarchismu nelze v této pravolevé ose přesně zařadit.

Obecně bývají tedy některé marxisticko-leninské skupiny a ideologie řazeny k levicovému extremismu, neonacisté a další rasistická hnutí zpravidla k pravicovému extremismu. Dále bývá extremismus dělen na náboženský, ekologický a (v některých případech) národnostní (regionalistický). Poslední tři formy extremismu se v České republice vyskytují jen ojediněle, nebo vůbec ne. Zaměřil bych se proto hlavně na extremisty pravicové (inspirované a používající v první řadě nacionální, rasovou a etnickou zášť, sympatizující s historickým fašismem či nacismem) a levicové (motivované především záští sociální, třídní a antikulturní, sympatizující s historickým komunismem nebo anarchismem).

Jak jsem již uvedl výše, pravolevé politické uspořádání světa má své mezery. Jednotlivé extremistické proudy se v určitých případech mohou prolínat. *„Jako příklad bych uvedl hnutí SKINHEADS, které lze z pragmatického hlediska rozdělit na dva základní proudy – levicový a pravicový. Pravý proud představují zejména Bohemia Hammer Skins a White Arian Resistance, které sice není označováno za pravověrné skinheadské hnutí, ale vzhledem k jeho*

⁹ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, s. 16.

*ideologickému zaměření a způsobu organizace je mu velmi blízké. K levicové frakci skinheads jsou zařazovány Sharp skins a Redskins. Mimo dvě výše uvedené základní frakce existují i názorově inertní Módní skini a hnutí PUNKS“.*¹⁰ Svou roli při rozdělování extremismu na pravicový a levicový také hraje i sociálně kulturní a historický kontext, na jehož pozadí se projevy těchto ideálních typů manifestují. To vede k tomu, že se tyto protipóly mohou projevat v jednotlivých oblastech protiústavního konání s velmi rozdílnou intenzitou, i k různě citlivému vnímání společenské nebezpečnosti těchto protipólů.

Mimo těchto pojmů, extrémní pravice a levice, se používají ještě obecnější a vágnější pojmy jako je ultrapravicový a ultralevicový extremismus. Tyto pojmy nemají takřka žádnou odbornou výpovědní hodnotu, avšak vzhledem k tomu, že je s nimi v tisku a různých odborných debatách často operováno a běžně se používají, je potřeba se zastavit i u nich.

Obecně se pojem ultrapravice používá pro všeobecné označení skupin zahrnující od ultrakonzervativního nacionalismu přes pravicový populismus až k neofašismu a neonacismu. Je ale třeba si uvědomit, že pojem ultrapravice není synonymum pro neonacismus. Ultrapravice může být ideologicky rozptýlena v podstatně větším politickém spektru.

Taktéž termín ultralevice zahrnuje větší množství subjektů od ideologií komunistického rázu, přes trockistického či anarchistického typu. Oproti ultrapravicí zde však nepanuje obecná shoda, jak nakládat s komunistickými stranami. Obtížný je i přístup k různým frakcím či skupinám navazující na původní filozofii marxismu, či jejich vzájemné vztahy mezi jednotlivými složkami ultralevicové scény.

1.2 Pravicový extremismus

Pravicový extremismus má několik možností dělení. V České republice statní orgány (Bezpečnostní informační služba a Ministerstvo vnitra) člení pravicový extremismus na neonacisty a krajně nacionalistické skupiny.

¹⁰ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, s. 9 – 10.

1.2.1 Neonacisté

V posledních letech proběhla transformace a modernizace neonacistické části krajně pravicové scény, započatá již v roce 2008. Dvě nejvýznamnější uskupení, Národní odpor a Autonomní nacionalisté, byly doplněny o oficiální politickou reprezentaci – Dělnickou stranu. Spoluprací s Dělnickou stranou se naše neonacistická scéna pokusila stát legitimní politickou stranou a oslovit širší veřejnost. Jejím úkolem tedy bylo zlepšení mediálního obrazu tím, že se snažili dodržovat zákony a v neposlední řadě i nalézt nová politická témata za účelem oslovení budoucích možných voličů. Na začátku roku 2009 byla v jejich aktivitách patrná jistá zdrženlivost a obezřetnost, což souviselo s prvním návrhem vlády ČR na rozpuštění DS. Přesto bylo založeno občanské sdružení Dělnická mládež, mládežnická organizace DS. Zamítnutím prvního vládního návrhu na rozpuštění DS Nejvyšším správním soudem (NSS) vzrostlo sebevědomí pravicových extremistů a povzbudilo je to k další činnosti, díky níž dosáhla i relativního úspěchu ve volbách do Evropského parlamentu. V nich překročila jednocentní hranici a získala tudíž nárok na státní příspěvek na volební náklady. Až na druhý vládní návrh byla v únoru 2010 DS rozpuštěna Nejvyšším správním soudem. Vedení strany společně s částí členské základny přešlo do Dělnické strany sociální spravedlnosti. Ačkoliv se DSSS, stejně jako předtím DS, těší podpoře některých sympatizantů neonacistického hnutí, jiní se od ní oficiálně distancovali. Pravicoví extremisté, ve snaze utajit své aktivity, změnili rovněž své metody prezentace a mobilizace. Stále více preferují komunikaci a inzerci v prostředí internetových sociálních sítí, zejména na Facebooku.

Nejvýznamnějším českým neregistrovaným neonacistickým uskupením je v posledních letech Národní odpor. Někteří přední aktivisté NO se však více politicky angažovali v DS, což negativně ovlivňovalo vlastní aktivity a celkovou akceschopnost NO. V rámci vlastní činnosti se NO, oproti DS, snažil oslovit a zaujmout především nacionalisticky smýšlející mládež, a proto vedle poklidných demonstrací pořádal i různé provokativní až konfrontační akce a koncerty.

Druhé nejvýznamnější neonacistické uskupení, autonomní nacionalisté, získávali v posledních dvou letech na české neonacistické scéně stále významnější pozici. Ačkoliv spolupracovali s NO i s DS, zachovávali si svou určitou samostatnost. V porovnání s NO se jedná o mladší a „modernější“ organizaci, jejíž ideová východiska a postoje jsou bližší nové generaci pravicových extremistů. Zatímco v případě NO dochází z výše uvedených důvodů spíše k útlumu činnosti jednotlivých buněk, v rámci AN vznikají stále nové lokální skupiny.

Nelze vyloučit, že se Autonomní nacionalisté stanou převládající strukturou neregistrované části neonacistické scény a nahradí tak Národní odpor, který má svůj vrchol již pravděpodobně za sebou.¹¹

1.2.2 Krajně nacionalistická scéna

Nacionalistická scéna je v porovnání s neonacistickou částí krajně pravicového spektra početně mnohem slabší a je dlouhodobě názorově velmi nejednotná. Nejviditelnějším zástupcem této scény je Národní strana. Její pokus o tzv. Národní gardu skončil neúspěchem. Její následná studie zabývající se otázkou romského etnika v České republice s názvem „Konečné řešení otázky cikánské v českých zemích“ je předmětem trestního stíhání. Výraznější zájem medií vzbudila NS v roce 2009 předvolebním klipem, který byl odvysílán ve veřejnoprávních médiích. Vzápětí byl ale stažen a Národní strana utrpěla fiasko ve volbách do Evropského parlamentu. Uspořádala rovněž několik menších demonstrací, které se snažily upoutat pozornost například poukázáním na problematiku „islamizace Evropy“.

1.3 Levicový extremismus

Levicový extremismus v České republice působí proti pravicovému extremismu méně organizovaně. Přesto, z historického hlediska, má zde zapuštěny silné kořeny. Nejčastěji se dělí na Anarchoautonomní hnutí a Marxisticko – leninsky orientované skupiny.

1.3.1 Anarchoautonomní hnutí

V České republice působí celá řada organizací tohoto zaměření. Některé jsou regionálního charakteru, jiné, jako například Antifašistická akce (AFA) či Československá anarchistická federace (ČSAF), mají celorepublikovou působnost. Jejich aktivity nejsou příliš významné, nicméně v nedávné době se hodně zviditelnili v souvislosti s aktivitami na podporu squattingu, které nastaly po policejním zásahu proti squatterům ve vile Milada. Zrušení tohoto posledního fungujícího českého squattu způsobilo přechodné sjednocení a zaktivizování příznivců alternativního stylu života a nárůstu jejich sympatizantů. Hlavním mobilizačním tématem je boj proti příznivcům krajní pravice a to jak v podobě monitoringu, tak i v podobě přímého fyzického kontaktu. Příznivci tohoto hnutí preferují boj proti kapitalistickému systému a represím státu.

¹¹ MV ČR, *Strategie boje proti extremismu v roce 2009*, s. 3 – 7.

1.3.2 Marxisticko-leninské skupiny

Obecně patří mezi tyto skupiny nebolševismus a trockismus. Na české marxisticko-leninské scéně je v poslední době nejviditelnější skupinou Svaz mladých komunistů Československa (SMČK), následovník Komunistického svazu mládeže (KSM). Přestože se jedná o jediného následovníka, potýkal se s malou členskou základnou, neschopností přilákat nové sympatizanty a potřebnou podporu veřejnosti.

Přestože na první pohled působí levicový extremismus v České republice jako méně nebezpečný pro společnost, neměl by se podceňovat. Dle výroční zprávy BIS pro rok 2010 se na konci dubna 2010 osoby napojené na levicově extremistickou scénu pravděpodobně podílely na žhářském útoku na řeckou ambasádu v Praze. Tomu má nasvědčovat především nápis Giannis (s anarchistickým symbolem „A v kruhu“ místo písmene „A“) na fasádě budovy ambasády, který odkazoval na vězněného řeckého anarchistu Giannise Dimitrakise.¹²

Podle Brzybohatého je tento typ útoku obecně zaměřen proti symbolům té či oné země (ambasáda je přímo ukázkový příklad). Ničivý efekt v tomto případě není nejdůležitější. Již samotný fakt, že byl proveden úspěšný útok na objekt symbolizující daný stát, může být, a většinou také je, pokládán za urážku snižující autoritu vlády v mezinárodním i vnitrostátním měřítku.¹³

Jak jsme si vysvětlili výše, extremismus má mnoho podob. Extremismus je pravicový, levicový, náboženský atd. a existuje mnoho problémů a úskalí v boji s tímto novověkým fenoménem. Například není jednotná samotná definice pojmu extremismus a vymezit, které hnutí je již extremistické a které ještě ne, lze jen obtížně a jsou na to různé právní názory. Co je ovšem neoddiskutovatelné, je fakt, že se jedná o sociálně patologický jev a je třeba jej řešit dříve, než se v naší společnosti rozroste do ještě větších rozměrů.

¹² Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 2. čtvrtletí roku 2010. www.bis.cz/2010-2q-zprava-extremismus.html. 3. 1. 2010.

¹³ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vyd. Praha: Police History, 1999, s. 35.

2 Extremismus v ozbrojených sborech

Vzhledem k tomu, že má práce se týká hlavně extremismu v ozbrojených sborech, je potřeba zmínit i stanovisko či definici extremismu zde používanou. Samotná definice extremismu se i v tomto případě vyvíjí a v časovém horizontu několika posledních let dosáhla řady změn. V roce 2009 využívalo ministerstvo vnitra pro svou koncepční činnost tuto pracovní definice extremismu:

*„Pojmem **extremismus** jsou označovány vyhraněné politické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačujících se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo, nebo v dlouhodobém důsledku destruktivně na stávající demokratický politicko-ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií).“¹⁴*

V roce 2010 ale vznikla pro potřeby Policie nová Strategie boje proti extremismu, kdy je na stránkách ministerstva vnitra definice extremismu prezentována trochu podrobnějším způsobem:

*„Pojmem **extremismus** jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Mezi tyto principy patří:*

- *úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy),*
- *svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy),*
- *nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy),*
- *svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy),*

¹⁴ Extremismus. www.mvcr.cz/extremis/2002/2.html. 6. 2. 2009.

- *volná soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy),*
- *ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy),*
- *svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezczizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).*

Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko - ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií).“¹⁵

Tato aktuální definice extremismu tedy vychází z jednotného pojetí extremismu jako podhoubí aktivit zaměřených proti ústavnímu zřízení a jím chráněným hodnotám. Extremismus při tom obvykle používá tyto instrumenty: historický revizionismus, sociální demagogii, aktivismus, podporu verbálního až fyzického násilí vůči oponentům a vůči apriori definovaným sociálním skupinám a konspirativní teorii.

Naproti tomu, naše civilní tajná služba, Bezpečnostní informační služba (BIS), používá odlišnou definici:

„Termín extremismus je v oblasti bezpečností problematiky používán při označování krajně vyhrocených, demokracii nepřátelských postojů a ideologií, jejich nositelů a souvisejících aktivit a jevů. S extremismem se setkáváme na pravém i levém konci politického spektra. Odtud se za určitých okolností a vhodných podmínek může šířit do celé společnosti, vyústit v násilné akce, zaměřené na destabilizaci a následné odstranění demokratického společenského řádu.“¹⁶

Tato definice vychází z úkolů kladených na tajné služby, které mají za úkol chránit samotnou podstatu státu a jeho ústavu.

¹⁵ Co je extremismus. www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx. 7. 11. 2010.

¹⁶ Čím se zabýváme. www.bis.cz/cim-se-zabyvame.html. 7. 11. 2010.

2.1 Vymezení extremismu v ozbrojených sborech

Pokud bychom vyšli z výše uvedeného rozdělení extremismu v pravo-levé ose politického spektra, ozbrojené sbory lákají hlavně pravicové extremisty. Sice extremisté obecně mají v nelibosti jakýkoliv státní orgán (např. anarchisté v něm vidí omezení lidské svobody, policejní stát, pravicový extremisté zase vnímají demokratický stát úplně opačně, jako slabý, neschopný a nespravedlivý systém politického zřízení), přesto jsou právě pravicovní extremisté přitahováni pevným řádem a organizací těchto složek.

Neonacisté obecně nahlízejí na ozbrojené sbory jako na součást systému, proti kterému vystupují. Avšak je jim sympatická silová složka, přičemž mohou doufat v jisté souznění s některými vojáky. Mnozí v armádě mohou realizovat své osobní militaristické ambice. V ozbrojených silách mohou získat výcvik, který uplatní v násilném extremistickém působení, včetně paramilitarismu, vigilantismu („*vigilantismus* vychází z předpokladu či přesvědčení jeho nositelů o neefektivnosti režimu a nutnosti vzít spravedlnost do vlastních rukou“¹⁷) či terorismu.¹⁸ Ozbrojené složky jim jsou tudíž sympatické svojí direktivní pozicí vůči svým příslušníkům, svým vztahem k řádu, k systémovosti řízení a také svým fyzickým výcvikem. Hierarchie je zde pevně daná a zejména elitní jednotky mají pro tyto extremisty své kouzlo. Je to vidět i na nedávno medializovaných případech, kdy příslušníci elitních jednotek Armády ČR v zahraničních misích nosili na svých služebních uniformách nacistické znaky elitních jednotek SS. V tomto konkrétním případě je zřejmé, že se s největší pravděpodobností jednalo pouze o jednotlivce, kteří se vymkli kontrolním mechanismům společnosti a sebekontrolním mechanismům ozbrojených sborů.

Například M. Mareš k tomuto uvádí: „*Problém to je, ale nemyslím, že je třeba ho přeceňovat... jako daleko závažnější problém bych vnímal ty, kteří cvičili zájemce v bojových uměních pro použití proti konkrétním osobám, než vojáky, kteří na sobě mají nacistické symboly. Pokud bych to měl shrnout – domnívám se, že počet lidí v armádě, kteří*

¹⁷ Bastl, M. Antifašistická akce: od subverze k vigilantismu? www.rexter.cz/antifasisticka-akce-od-subverze-k-vigilantismu/2010/11/07/. 3. 11. 2010.

¹⁸ MAREŠ, M. Hrozba politického extremismu z hlediska Ozbrojených sil České republiky. *Vojenské rozhledy*. roč. 18(50), č. 2, 2009, s. 142.

*inklinují k těmto hnutím, je větší, než se v médiích objevuje, na druhou stranu si ale nemyslím, že by bylo vhodné armádu paušálně hodnotit jako nějaké extremistické podhoubí.*¹⁹

Naproti tomu levicoví extremisté (viz. například anarchoautonomní hnutí) vyznávají hlavně boj proti ozbrojeným represivním složkám státu a proti kapitalistickému pojetí státní moci. Direktivní příkazy jsou jim cizí, i například výše zmiňovaná podpora squattingu se naprosto neslučuje s vojenským způsobem života, s jejich organizací a vystupováním, jež je naprosto běžný v ozbrojených sborech.

Součástí extremistické strategie může být i snaha o infiltraci armádních či policejních složek. A to již lze vnímat jako možné hlavní bezpečnostní riziko. O závažnosti nebezpečí infiltrace jednotlivých extremistů do ozbrojených sborů svědčí i četné články publikované na extremistických internetových stránkách hnutí ODPOR. Jako příklad bych uvedl:

- Bezpečnostní manuál pro odhalení získávání agentů pro BIS.
- Manuál pro získávání agentů.
- Jak se chovat u policejního výslechu
- Bezpečnostní manuál pro extrémní znesnadnění práce Policie ČR.

Toto jsou ovšem většinou jenom obecné rady, ale nacházejí se zde i poněkud fundovanější a odbornější články, které přímo jako by odkazovaly na úspěšnou infiltraci extremistů do policie:

- Bezpečnostní manuál pro extrémní práci spojenou se sledováním videotechnikou.
- Bezpečnostní manuál pro extrémní práci s mobilním telefonem – aneb pozor, nepřítel naslouchá.
- Bezpečnostní manuál pro extrémní práci na iNETU.²⁰

Tyto články působí dojmem, jako by se jednalo o reakci na „Zprávy o extremismu“, uveřejněné na stránkách BIS. Zde se přímo upozorňuje na riziko komunikace po internetu: „Propagandistickou platformou číslo jedna se pro extremisty stal Internet, přičemž významně

¹⁹ Mareš, M. – Svoboda, I. Extremistu rozpoznáte jen velice těžko - shodují se odborníci. www.army.cz/scripts/detail.php?id=15810. 6. 2. 2009.

²⁰ www.odpor.org/index.php?page=clanky&kat=10. 23. 6. 2009.

narostly aktivity pravicových extremistů v prostředí internetových sociálních sítí, zejména na Facebooku“.²¹

Ovšem vzhledem k době zveřejnění těchto článků na stránkách ODPORU, která se pohybuje od roku 2005 – 2009, nabízí se otázka, zda extremistická hnutí reagují na techniku a prostředky bezpečnostního aparátu, či zda spíše nejsou o krok napřed.

Jak jsem již uvedl výše, infiltrace ozbrojených sborů extremisty, lze vnímat jako hlavní bezpečnostní riziko. Ovšem jak upozorňuje Mareš: „*Je však třeba ještě jednou zdůraznit, že ne každý zájem extremisty či extremistky o vstup do AČR musí být primárně motivován snahou přispět k realizaci extremistických cílů, ale může být důsledkem snahy řešit svoji materiální situaci v povolání, jehož naplň mu z hlediska osobnostních rysů a předpokladů vyhovuje*“.²²

Každopádně je zřejmé, že ozbrojené sbory, a zejména pak armáda a police, by měly být nejen apolitické a nestranné a měly by hájit zájmy státu a společnosti, ale i osobní postoje jednotlivých příslušníků by měly být apolitické, nestranné a loajální ke státnímu zřízení. Berme proto tedy jako pevně daný fakt, že podpora a propagace hnutí, či projevy sympatií k vyhraněným ideologickým postojům, které vybočují z ústavních a zákonných norem, které prokazatelně směřují k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásají národnostní, náboženskou, či rasovou nenávisť nebo zášť vůči jiné osobě či skupině osob nemají v našich ozbrojených sborech místo a jsou absolutně nepřijatelné.

Je evidentní, že toto téma je v dnešní politice velmi živé, je mu věnována velká pozornost a je stále aktuální. Přibližme si tedy ještě jednou, v poněkud jiné podobě, v čem, dle Ministerstva vnitra a policie, spočívají hrozby extremismu:

1. *Oslabují demokracii a mohou ji zničit.*
2. *Nerespektují koncept základních lidských práv.*
3. *V případech získání moci rozpoutají teror.*

²¹ Informace BIS o vývoji na extremistické scéně v 2. čtvrtletí roku 2010. www.bis.cz/2010-2q-zprava-extremismus.html. 5. 2. 2010.

²² MAREŠ, M. Hrozba politického extremismu z hlediska Ozbrojených sil České republiky. *Vojenské rozhledy*. roč. 18(50), č. 2, 2009, s. 151.

4. *Narušují veřejný pořádek.*
5. *Stojí za násilnými činy z nenávisti, včetně vražd (neplatí pro všechny druhy extremismu).*
6. *Cíleně šíří strach mezi skupinami lidí, které nezapadají do jejich ideologie.*
7. *Urážejí oběti totalitních režimů a oběti extremistické trestné činnosti.*
8. *Ideologická východiska podávají v populistickém a propagandistickém duchu.*
9. *Zvládání extremistických akcí je nákladné. Vynaložené prostředky by bylo možné použít na skutečné a demokratické řešení problémů, které extremisté zneužívají ke své propagandě.*
10. *Kazí České republice renomé v zahraničí.*²³

V tomto případě se jedná o obecné hrozby extremismu, ale extremismus se může projevat i jinými způsoby. Od slovních výpadů, přes vzbuzování sympatií k organizacím pošlapávající základní lidská práva a svobody, až po, konkrétně u policie, zneužití pravomoci veřejného činitele. Jako nejnebezpečnější se proto pro ozbrojené sbory jeví krajně pravicový extremismus. Mezi jeho základní principy je totiž obvykle považována myšlenka, „... že určité skupiny lidí jsou nadřazené těm ostatním. Tento princip je dále kombinován s přesvědčením o přijatelnosti násilí jako legitimní formy činnosti“.²⁴

Nejzávažnějším projevem extremismu je tedy fyzická agrese, ať již proti jednotlivcům či proti celým skupinám z důvodu rasových, národnostních či náboženských. A právě extremismus projevený teroristickým útokem, či jeho pouhá hrozba, je nejzávažnější hrozbou a nestabilizujícím prvkem vnitřní i vnější bezpečnosti. V Trestním zákoníku, hlava IV., díl 1, Trestné činy proti základům České republiky, cizího státu a mezinárodní organizace, je teroristický útok vymezen v § 311 odst. 1) *Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem*

²³ V čem spočívá hrozba extremismu. www.mvcr.cz/clanek/v-cem-spociva-hrozba-extremismu.aspx. 15. 2. 2011.

²⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Encyklopedie: Světový terorismus*. 1. vyd. Praha: Svojtka&Co., 2002, s. 193.

*zastařit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,...*²⁵

Jako nejzávažnější se tedy tyto projevy extremismu jeví v případech, že se jich dopustili jednotlivci v ozbrojených sborech některého státu. Toto je třeba vnímat jako největší ohrožení demokratického zřízení našeho státu a je proto třeba přijmout odpovídající opatření, ať již formou organizačních či legislativních nástrojů.

Jak uvádí Svoboda a Vičar: „Z hlediska strategie boje státu proti politickému extremismu je tedy v každém případě nutno zaměřit pozornost především na stěžejní cíle boje proti extremismu, jimiž jsou:

- a) zamezit vlivu propagandy extremistů, zejména vůči příslušníkům ozbrojených sil, což je v současné době obzvlášť aktuální,*
- b) zamezit přijetí extremistů ozbrojených sil a státní správy obecně,*
- c) celkově působit tak, aby extremistům nebyla zadržována žádná příčina k věrohodným propagandistickým výpadům, což by jim napomohlo v dosahování vlivu na veřejnost a plnění jejich antidemokratických cílů tak, jak je vnímá současná legislativa“.*²⁶

Za nezbytnou součást profesionalizace ozbrojených sborů považují nastavení funkčního a efektivního sebekontrolního systému proti infiltraci extremistů. Dále je žádoucí zaměřit se na již stávající příslušníky ozbrojených sborů a na důsledné prověřování případů extremistických projevů. Současně je žádoucí, aby ochranné mechanismy ozbrojených sborů fungovaly na základě spolupráce mezi jednotlivými resorty. Aby bylo využito spolupráce mezi všemi zainteresovanými složkami jako je Armáda ČR, celní správa, vězeňská služba či obecní policie a zejména spolupráce mezi Vojenskou policií, Vojenským zpravodajstvím, BIS a Policií ČR.

²⁵ Zákon č. 40/2009 Sb.

²⁶ SVOBODA, I. - VIČAR, R. Politický extremismus v ozbrojených sborech jako destabilizující prvek vnitřní bezpečnosti.. *Listy Univerzity obrany*, roč. VI., č. 4, 2009, s. 11.

2.2 Organizační a legislativní nástroje na zjišťování extremismu

U policie a v armádě existuje celá řada nástrojů či opatření usnadňující boj s problematikou extremismu. Jedná se o opatření legislativní a organizační, čili vnitřní.

Mezi hlavní legislativní nástroje patří zejména:

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl novelizován zákonem č. 272/2009 Sb. Za hlavní změny, které se staly dílčí změnou v boji proti extremismu v Armádě České republiky, lze považovat:

§ 3 Podmínky povolání do služebního poměru

1) Do služebního poměru může být povolán občan České republiky starší 18 let, který:

c) není členem politické strany, politického hnutí, odborové organizace, nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.

§ 4 Výběr uchazeče

3) Služební orgán ověří, zda uchazeč splňuje podmínky stanovené v § 3. Služební orgán je oprávněn si za účelem ověření trestní bezúhonnosti uchazeče vyžádat opis z evidence Rejstříku trestů. Uchazeč musí být o výsledku výběru písemně vyrozuměn nejdéle do 6 měsíců ode dne doručení žádosti.²⁷

Další důležitá změna v novelizaci zákona zahrnuje již sloužící příslušníky AČR:

§ 19 Propuštění ze služebního poměru

(1) Voják musí být propuštěn ze služebního poměru, pokud

i) se stal členem politické strany, politického hnutí nebo odborové organizace.²⁸

Přes výše uvedené skutečnosti je třeba mít na paměti, že veřejný projev sympatií k extremistickým hnutím je především trestným činem podle § 404 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a novela zákona o vojácích z povolání trestnost těchto činů hlavně zdůrazňuje.

Příslušníci policie ČR nemají takto přesně definovány paragrafy zákona týkající se přijímání nových členů a výběru uchazečů. Přesto však lze v **zákoně č. 361/2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů** nalézt paragrafy umožňující zabránit příslušníkům extremistických hnutí ucházet se o místo v Policii ČR:

²⁷ Zákon č. 221/1999 Sb.

²⁸ Zákon č. 221/1999 Sb.

§ 13 Předpoklady k přijetí do služebního poměru

(I) Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky (dále jen "občan"), který:

h) není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace.²⁹

I v zákoně č. 273/2008 o Policii České republiky lze nalézt paragraf zamezující příslušníkům policie být členem extremistických hnutí, byť v obecné podobě:

§ 2 Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek,...³⁰

Dále jsou organizační nástroje, mezi které patří:

Povinnost každého nově nastupujícího uchazeče o službu vojáka z povolání podepsat *Čestné prohlášení*, kde prohlašuje, že „nepodporuje nebo ke dni povolání do služebního poměru veřejně neprojevuje sympatie s hnutími, která směřují k potlačování práv a svobod člověka nebo nehlásá zejména národnostní a rasovou zášť“. V případě podepsání nepravdivého *Čestného prohlášení* je toto považováno za dostatečný důvod k ukončení služebního poměru. V Policii ČR zase v rámci *Etického kodexu Policie České republiky* se policisté zavazují sdílet a dodržovat principy, mezi něž patří např.:

c) *uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony.*³¹

V obou ozbrojených sborech jsou pravidelně pořádány přednášky a besedy orientované na prevenci sociálně patologických jevů, zejména ke zvýšení právního vědomí. Těchto seminářů se zúčastňují například příslušníci specializovaných útvarů PČR zabývajících se extremismem, jako je například ÚOOZ SKPV PČR, nebo přední odborníci na danou problematiku, jako je např. doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš či doc. Dr. Štefan Danics, PhD.

Na MV byla vypracována „**Strategie boje proti extremismu v roce 2009**“ jejíž součástí je i „**Koncepce boje proti extremismu**“, která obsahuje termínované úkoly pro ministerstvo vnitra, ministerstvo obrany, ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ministerstvo

²⁹ Zákon č. 361/2003 Sb.

³⁰ Zákon č. 273/2008 Sb.

³¹ Etický kodex Policie České republiky. www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx. 5. 2. 2010.

spravedlnosti, ministerstvo financí, ministerstvo průmyslu a obchodu a ministra, v jehož působnosti jsou lidská práva a národnostní menšiny. Tato koncepce dále přináší návrhy konkrétních, jednoduchých a zacílených řešení.

Na MO byla zase schválena „Koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů na období 2010 až 2014“. V rámci této Koncepce je řešena i prevence projevů podpory a propagace extremistických hnutí.

MO i MV vydalo řadu různých publikací a článků zabývajících se touto problematikou. Například pro policii ČR byl vydán manuál s názvem „Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti“ od M. Mareše, pro účely armády byl zase vydán odborný článek s obdobnou tematikou „Armáda České republiky a extremistická symbolika“.

Shrneme-li výše uvedené poznatky, vyplývá z nich, že Armáda ČR má legislativní opatření k zamezení pronikání extremistů do jejich sborů propracovanější. Je začleněno přímo do tří paragrafů zákona o vojácích z povolání a týká se jak podmínek povolání do služebního poměru a výběru uchazeče, tak i propuštění ze služebního poměru v případě členství v politické straně, hnutí či odborové organizace. Naproti tomu Policie ČR má „pouze“ legislativní opatření týkající se přijetí do služebního poměru. Organizační opatření jsou v obou sborech obdobné, pouze u policie jsou formulovány obecněji.

3 Empirická část

3.1 Charakteristika empirického šetření

3.1.1 Cíl

Jako cíl své bakalářské práce jsem si v projektu bakalářské práce vytknul zjistit legislativní a organizační nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech. Jelikož jsem však v průběhu mé práce zjistil, že tato posuzovaná problematika se jeví velmi široká a výsledky šetření by pravděpodobně nebylo možno přiměřeně prezentovat v rozsahu bakalářské práce, rozhodl jsem se v praktické části mé práce tento cíl zúžit pouze na pohled vybraného souboru respondentů. Tento průzkum se tedy snaží o interpretaci názorů a postojů určitého úzce profilovaného vzorku respondentů z řad příslušníků ozbrojených sborů. Dotazník jsem tudíž formuloval tak, abych vyvrátil či potvrdil níže uvedené hypotézy a získal anamnestické údaje od vybraných respondentů. Jsem si vědom složitosti dané problematiky, proto si nekladu za cíl zpracovat veškerou problematiku a s touto problematikou související otázky vyčerpávajícím způsobem.

3.1.2 Metody

Jako empirickou metodu sběru relevantních dat jsem si zvolil anonymní dotazník. Tím jsem chtěl zaručit vybraným respondentům, že nebudou v žádném případě spojování s konkrétními odpověďmi a jakýkoliv postih za jejich názory, skutky či naopak nekonání je ze strany jejich nadřízených či orgánů činných v trestním řízení vyloučeno. Dotazník je tvořen uzavřenými a otevřenými otázkami s cílem shromáždit určité množství konkrétních informací a na základě jejich utřídění a zpracování zjistit postoj, názory a vědomosti určitého konkrétního vzorku respondentů reprezentující ozbrojené sbory. Při otázce uzavřeného typu měl respondent možnost zvolit si z předem formulovaných odpovědí. Použil jsem také jednu otázku otevřeného typu, kdy jsem nechtěl respondenty předem upozorňovat na možné odpovědi. Ke všem otázkám měli respondenti možnost písemně doplnit či upřesnit svou odpověď.

Jako základní soubor respondentů jsem zvolil, i vzhledem k nedávno probíhajícím zprávám v tisku zabývajících se problematikou extremismu příslušníků AČR na zahraničních misích, zástupce z řad takzvaných bojových či speciálních útvarů policie a armády. Jedná se jmenovitě o příslušníky Zásahových jednotek, Útvaru rychlého nasazení, SOG a dalších

útvary AČR účastnících se zahraničních misí ve válečných regionech jako je například Afganistan, Pakistan či Irák. I vzhledem k úzkému a specifickému zaměření vybraných respondentů, kterých je v naší republice pouze omezený počet, jsem byl nucen pracovat pouze s malým vzorkem jednotlivců, kdy jsem rozdál 62 dotazníků. Bohužel zpátky mi přišlo pouze 48 vyplněných dotazníků. Jsem si vědom tímto omezené relevance získaných údajů, také je mi známo, že z metodologického hlediska se jednalo o účelový výběr, který má značně omezenou možnost generalizace závěru z hlediska celých ozbrojených sborů, přesto, dle mého názoru, lze zjištěné údaje považovat za reprezentativní. Taktéž i z důvodu omezeného množství respondentů nebyl proveden předvýzkum. Vlastní empirické šetření bylo provedeno na přelomu roku 2010 a 2011 na vybraných útvarech PČR a AČR.

V empirické části pracuji taktéž se sekundárně získanými daty, jež jsem získal rozbořením materiálů vztahujících se k otázkám dané problematiky.³²

3.1.3 Hypotézy

Jak jsem již uvedl výše, v empirické části se zabývám postoji a názory řadových příslušníků ozbrojených sborů. Laická veřejnost často vnímá tyto ozbrojené sbory vlivem médií jako organizace plné pravicových extremistů. Pokusil jsem se tedy, byť v poněkud omezené formě, zjistit, co si o problematice extremismu v ozbrojených sborech myslí samotní členové těchto sborů. Za tímto účelem jsem stanovil tyto základní hypotézy:

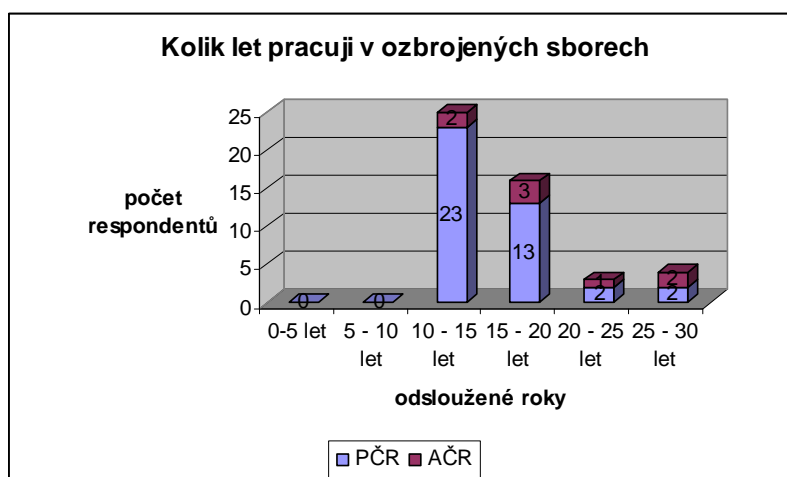
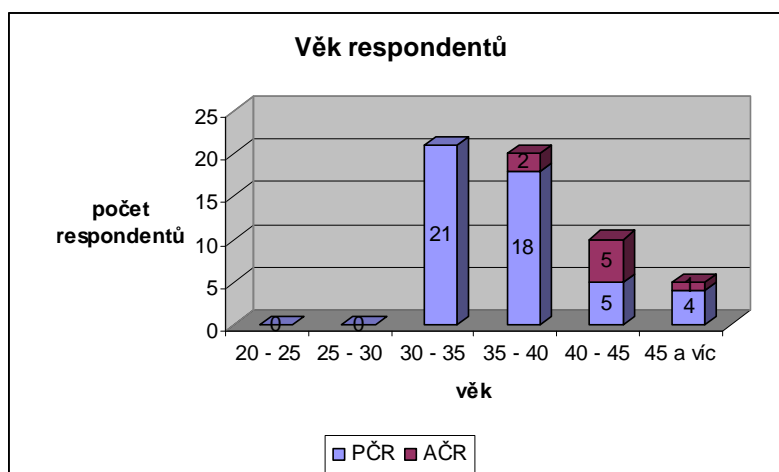
1. Příslušníci AČR a PČR nevnímají riziko extremismu v ozbrojených sborech jako závažný problém.
2. Případné projevy extremismu nejsou projevem osobního přesvědčení či příslušnosti k extremistickým hnutím.
3. Řadoví členové ozbrojených sborů jsou dostatečně poučeni a proškoleni v nástrojích na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech.
4. Stávající nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech jsou dostatečně účinné.

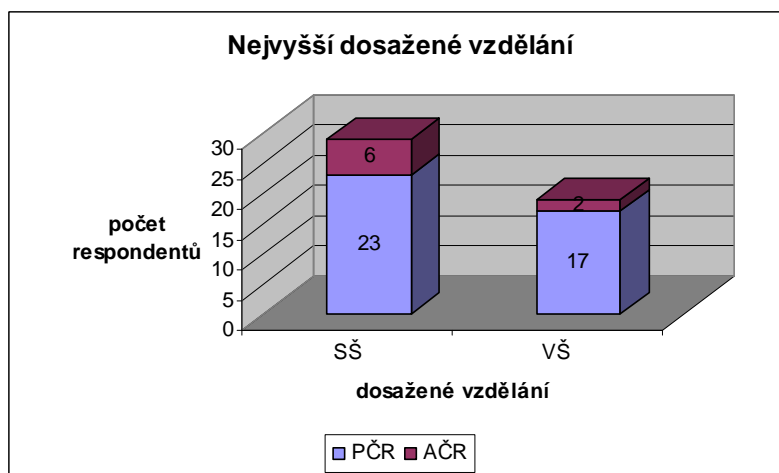
³² MAREŠ, M. - SMOLÍK, J. - VEJVODOVÁ, P. Extremismus z pohledu vojáků. *Vojenské rozhledy*. roč. 19(51), č. 4, s. 163-173.

3.2 Výsledky empirického šetření

V této části bakalářské práce budou prezentovány výsledky empirického šetření, které bylo provedeno pomocí dotazníku na přelomu roku 2010 – 2011 na vybraných útvarech policie a armády. Cílem samotného empirického šetření bylo potvrzení či vyvrácení pracovních hypotéz zmíněných v předešlém odstavci.

Při empirickém šetření byly zpracovány údaje od 48 respondentů. Z toho se jednalo o 40 příslušníků PČR a 8 příslušníků AČR. Jako doplňující otázky jsem použil otázky týkající dosaženého vzdělání, věku respondentů a počtu odsloužených let u ozbrojených sborů. Tyto otázky se na první pohled netýkají samotného problému extremismu, nicméně, jak jsem uvedl výše, samotná definice extremismu není jednoznačná. Ovšem dá se předpokládat, že vysokoškolsky vzdělaný příslušník ozbrojených sborů, který slouží již delší dobu, má větší celospolečenský přehled, lépe chápe sociálně patologické problémy tohoto světa a je schopen sám posoudit, které chování je již možno považovat za extremistické a zda se může jednat o projev osobního přesvědčení či nikoliv.

Z výše uvedených tabulek vyplývá, že věk respondentů z řad policie byl nejvíce mezi 30 – 40 lety, z řad armády mezi 35 – 45 lety. U policie mělo nejvíce respondentů odslouženo mezi 10 – 20 lety, u armády byly respondenti podle odsloužených let téměř rovnoměrně rozdělení na stejně velké skupinky. U policie 43 % respondentů absolvovalo vysokou školu, u armády mělo vysokoškolské vzdělání 25 % respondentů.

Překvapivě poněkud vyšší věk vybraných respondentů i vysoké procento vysokoškolsky vzdělaných příslušníků ozbrojených sborů lze vysvětlit pracovním zařazením. Tito respondenti, jak jsem již výše uvedl, pracují v různých speciálních jednotkách či útvech. Tato služba vyžaduje inteligentní a zralé profesionály, kteří sami cítí potřebu se sebezdokonalovat, přestože to pro jejich práci na první pohled není nutné. Ovšem jakákoliv výhoda na jejich straně se v krizových okamžicích může ukázat jako klíčová. I proto by se dal jejich přístup charakterizovat citátem F. Nietzscheho: „Co mě nezabije, to mě posílí“.

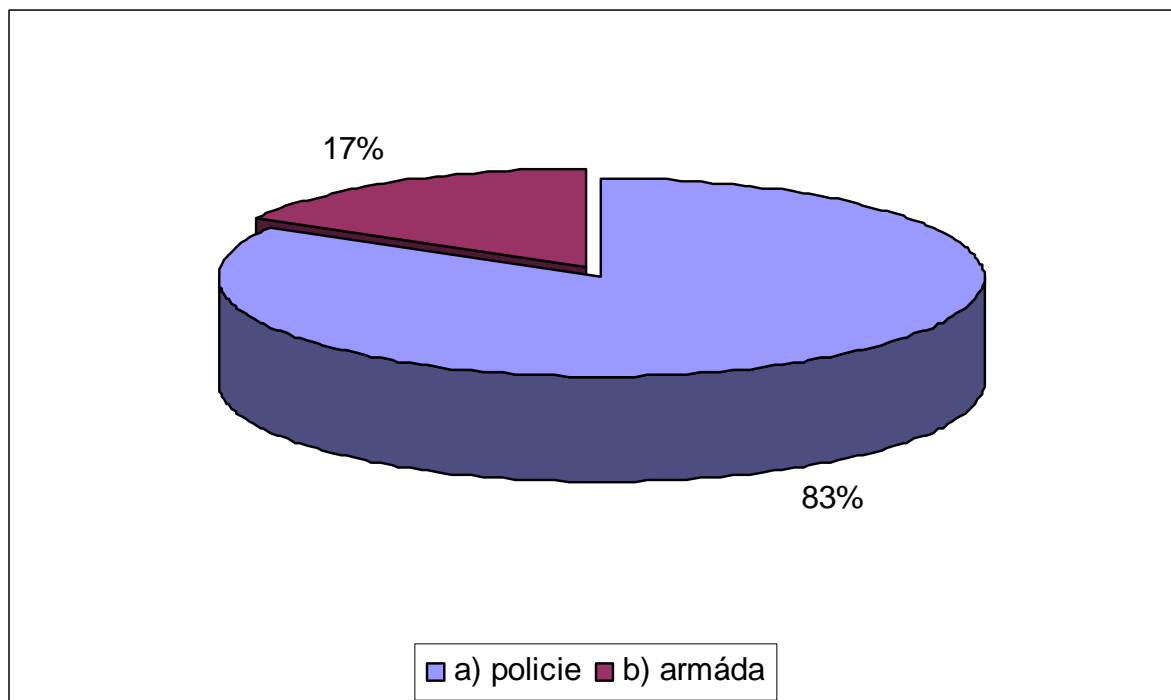
3.2.1 Postoj řadových členů ozbrojených sborů k extremismu

V tomto bodě mého průzkumu jsem chtěl pomocí části dotazníku objasnit postoj jednotlivých příslušníků ozbrojených sborů k extremismu a tím buď potvrdit či naopak vyvrátit následující hypotézu č. 1.:

Příslušníci AČR a PČR nevnímají riziko extremismu v ozbrojených sborech jako závažný problém.

Při zpracovávání dotazníku jsem ale zjistil, že v tomto bodě mého empirického šetření se zároveň z části dotknu i hypotézy č. 2.: případné projevy extremismu nejsou projevem osobního přesvědčení či příslušnosti k extremistickým hnutím.

1) Jste příslušník armády nebo policie?

Na otázku číslo 1 odpovědělo:

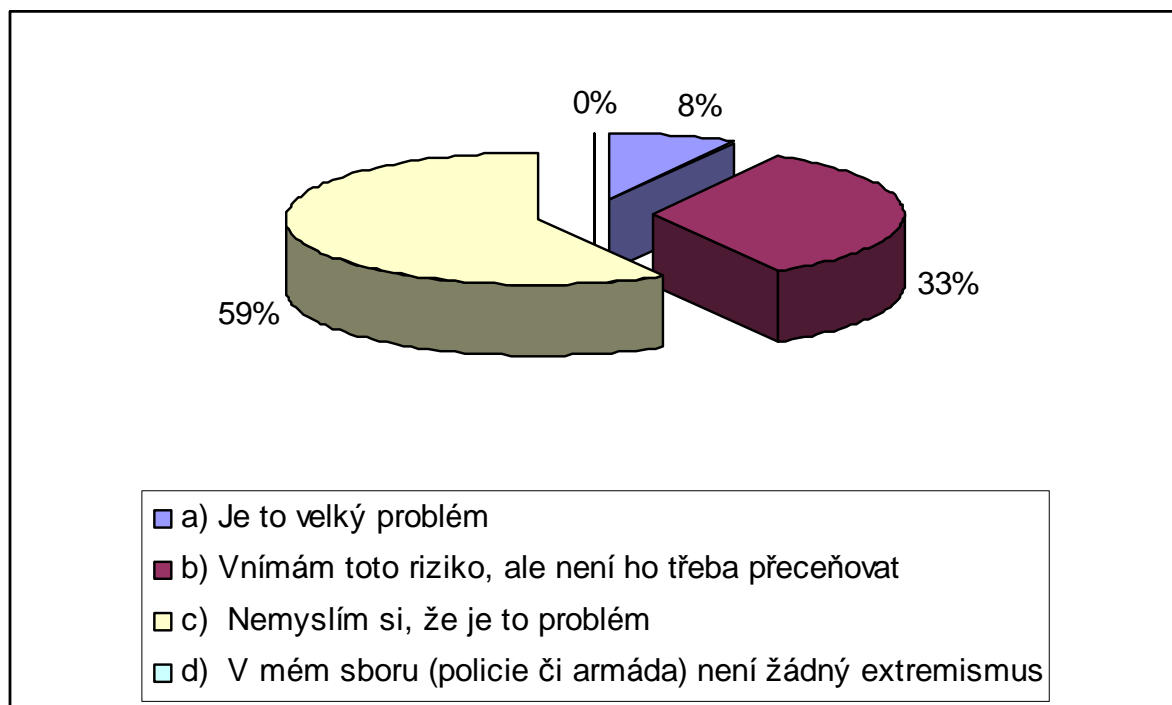
40 respondentů

a) – jsem příslušník policie,

8 respondentů

b) – jsem příslušník armády.

2) Vnímáte riziko extremismu v ozbrojených sborech jako problém?

Na otázku číslo 2 odpovědělo:

4 respondenti

a) – je to velký problém,

16 respondentů

b) – uvědomuje si riziko extremismu, ale nepřeceňují ho,

28 respondentů

c) – nepovažuje extremismus v ozbrojených sborech za problém.

Žádný respondent neuvedl, že v ozbrojených sborech extremismus neexistuje.

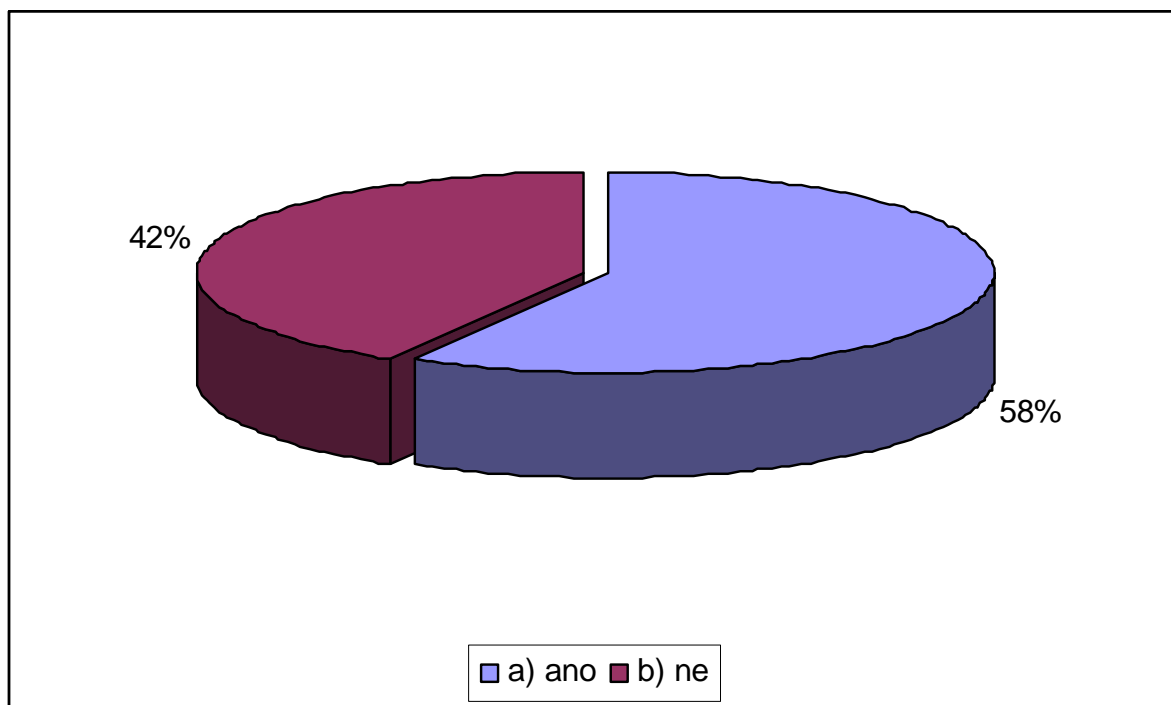
Z toho 5 příslušníků AČR odpovědělo

b) – uvědomuje si riziko extremismu, ale nepřeceňují ho,

3 příslušníci AČR odpověděli

c) – nepovažují to za problém.

3) Znáte ve svém okolí kolegu, který sympatizuje s myšlenkami extremismu?

Na otázku číslo 3 odpovědělo:

28 respondentů

a) – ano,

20 respondentů

b) – ne.

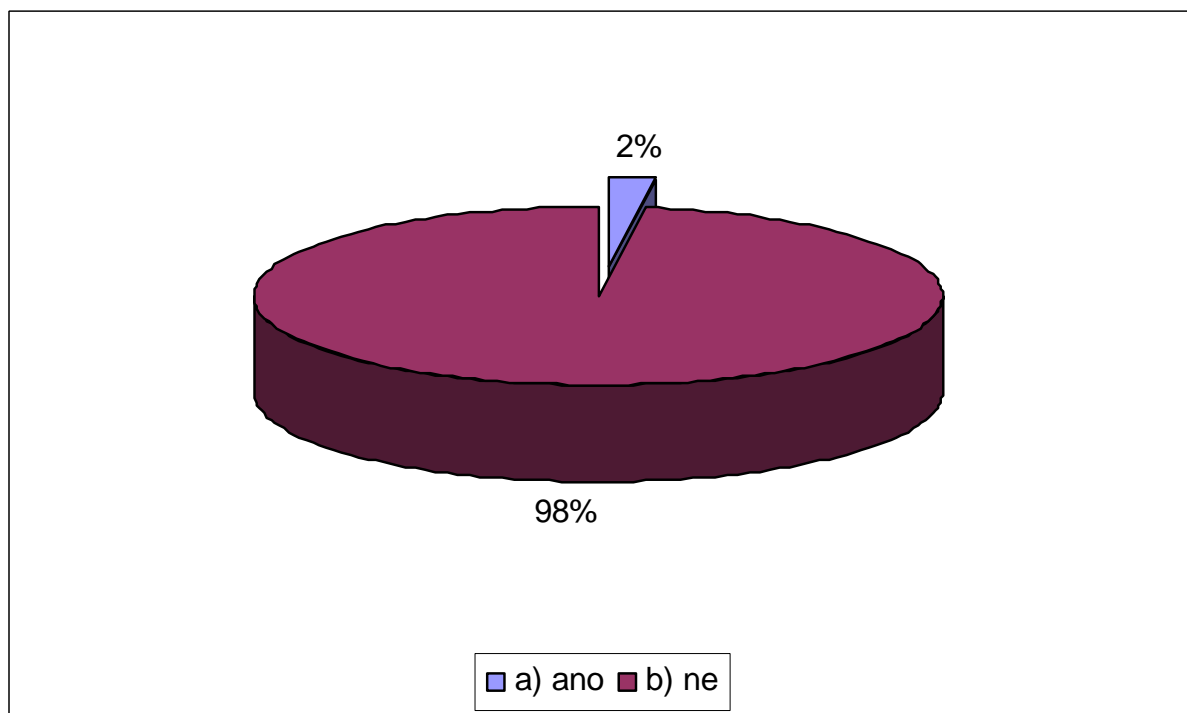
Z toho 5 příslušníků AČR odpovědělo

a) – ano,

3 příslušníci AČR odpověděli

b) – ne.

4) Zúčastnil jste se nějakého kulturního projevu extremismu (koncert extremistické kapely, průvod extremistického hnutí apod.)?

Na otázku číslo 4 odpovědělo:

1 respondent

a) – ano,

47 respondentů

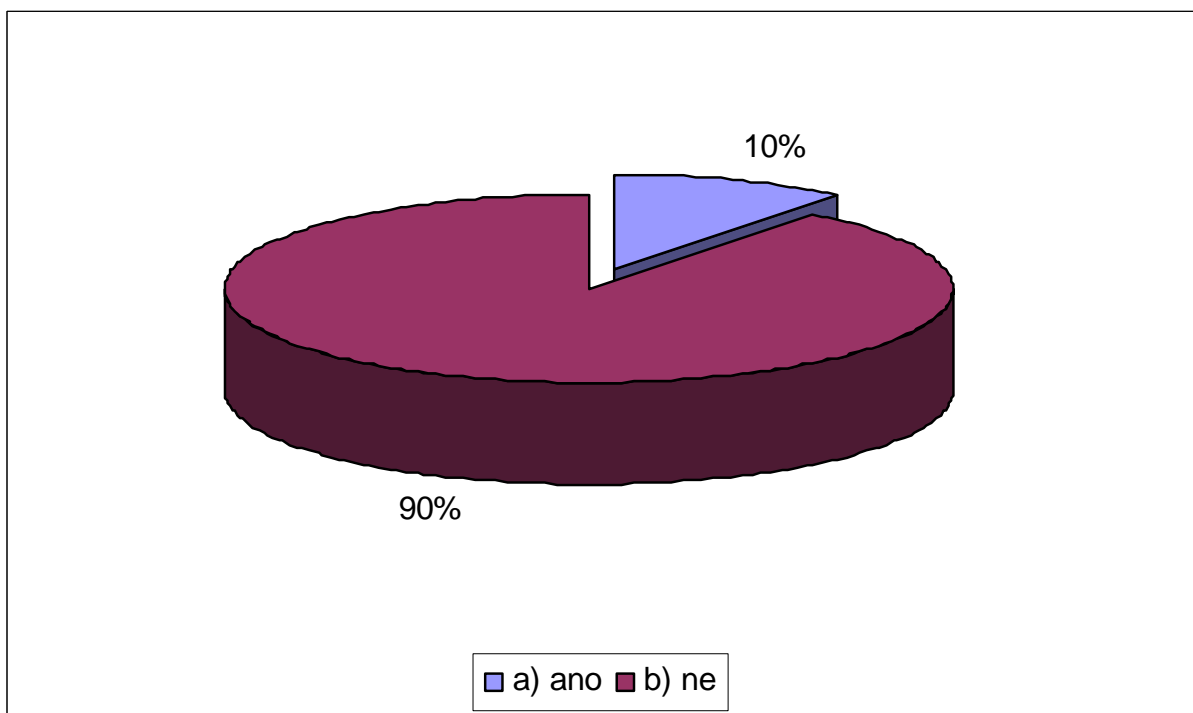
b) – ne.

Všichni příslušníci AČR odpověděli

b) – ne.

Příslušník PČR, který se zúčastnil kulturního projevu extremismu, přidal dodatek: „pravidelné průvody při oslavách státních svátků (pravice + levice a jejich následné shromáždění a projevy)“.

5) Nosil jste někdy nějaký extremistický symbol (např. alpskou protěž, symbol horských myslivců Waffen SS) či projevil jste někdy nějakým gestem či tetováním sympatii k myšlenkám extremismu?

Na otázku číslo 5 odpovědělo:

5 respondentů

a) – ano,

43 respondentů

b) – ne.

Z toho 2 příslušníci AČR odpověděli

a) – ano,

6 příslušníků AČR odpověděli

b) – ne.

1 příslušník PČR, který uvedl „ano“, napsal poznámku: „hajlování za zpěvu internacionály“, druhý příslušník PČR poznamenal: „alpskou protěž na čepici“. Ostatní blíže nespecifikovali.

Z výše uvedených odpovědí se prokázalo, že hypotéza č. 1., příslušníci AČR a PČR nevnímají riziko extremismu v ozbrojených sborech jako závažný problém, byla prokázána. Potvrzuje to v otázce č. 2. 92 % respondentů, kteří uvádí, že sice „vnímají toto riziko, ale není ho třeba přeceňovat“, nebo si „myslí, že to problém není“. Tuto otázku vnímají stejně respondenti z PČR i AČR.

Zarážející je ovšem v tomto případě odpověď na otázku č. 3., kdy 58 % respondentů přiznává, že „ve svém okolí zná kolegu, který sympatizuje s myšlenkami extremismu“. A opět toto uvedla většina respondentů z policie i armády.

Tento rozpor mohou částečně vysvětlit odpovědi na otázky číslo 4. a 5. V otázce číslo 4. považuje příslušník PČR za extremistické „pravidelné průvody při oslavách státních svátků (pravice + levice a jejich následné shromáždění a projevy)“, a v odpovědi na otázku číslo 5. uvádí jiný příslušník policie „hajlování za zpěvu internacionály“. Což se při pouze vizuálním kontaktu dá považovat za projev extremismu, ovšem ve skutečnosti se to, dle mého názoru, řadí spíše k projevům osobní nevyzrálosti či potřebě ventilovat přebytečný adrenalin získaný v důsledku nebezpečné situace při výkonu zaměstnání. Taktéž ne každého, kdo projevuje sympatie k určité konkrétní myšlence extremismu lze nazývat extremistou.

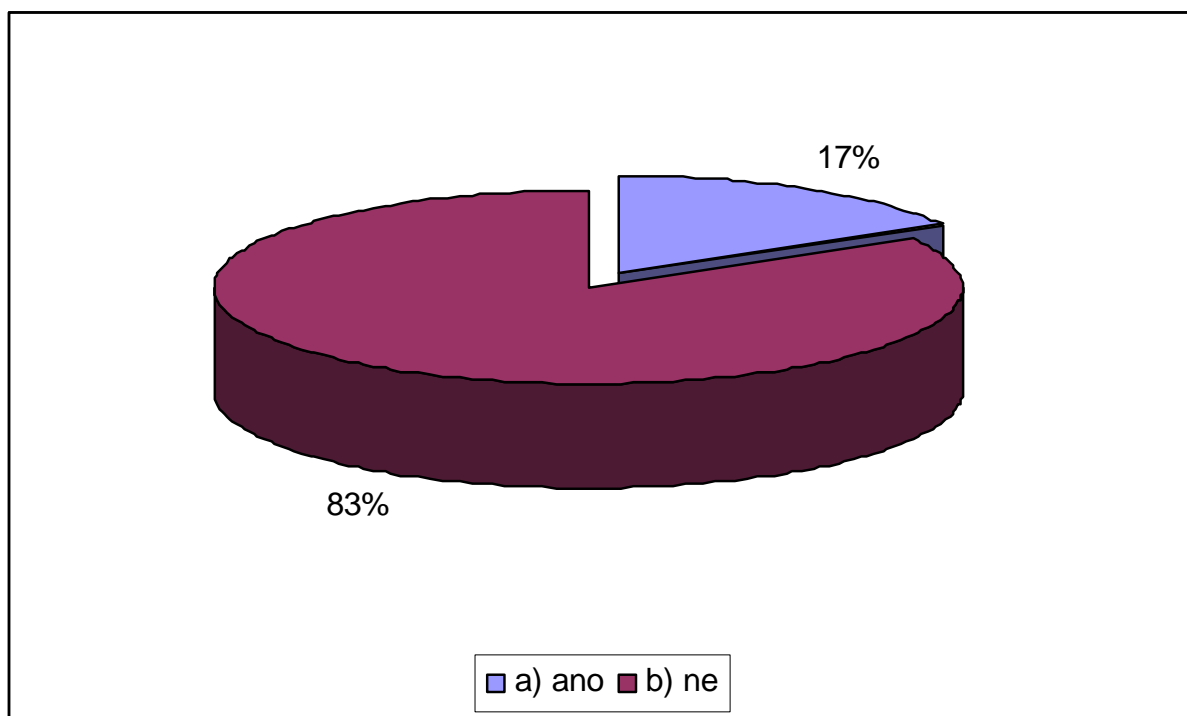
Výše zmiňovaná odpověď na otázku č. 5., „hajlování za zpěvu internacionály“ potvrzuje i hypotézu č. 2.: případné projevy extremismu nejsou projevem osobního přesvědčení či příslušnosti k extremistickým hnutím.

Hypotéza číslo 1. a číslo 2. byly tedy potvrzeny. Přesto 10 % respondentů, kteří v otázce č. 5. uvedli, že někdy nosili extremistický symbol nebo projevíli gestem či tetováním sympatie k myšlenkám extremismu potvrzuje, že případy extremismu v ozbrojených sborech skutečně jsou.

3.2.2 Způsoby zjišťování extremistů v ozbrojených sborech

V tomto bodě mého šetření, jsem se snažil potvrdit či vyvrátit hypotézu č. 3.: Řadoví členové ozbrojených sborů jsou dostatečně poučeni a proškoleni v nástrojích na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech.

6) Zúčastnil jste se nějakého školení, semináře či přednášky ohledně extremismu?

Na otázku číslo 6 odpovědělo:

8 respondentů

a) – ano,

40 respondentů

b) – ne.

Z toho 2 příslušníci AČR odpověděli

a) – ano,

6 příslušníci AČR odpověděli

b) – ne.

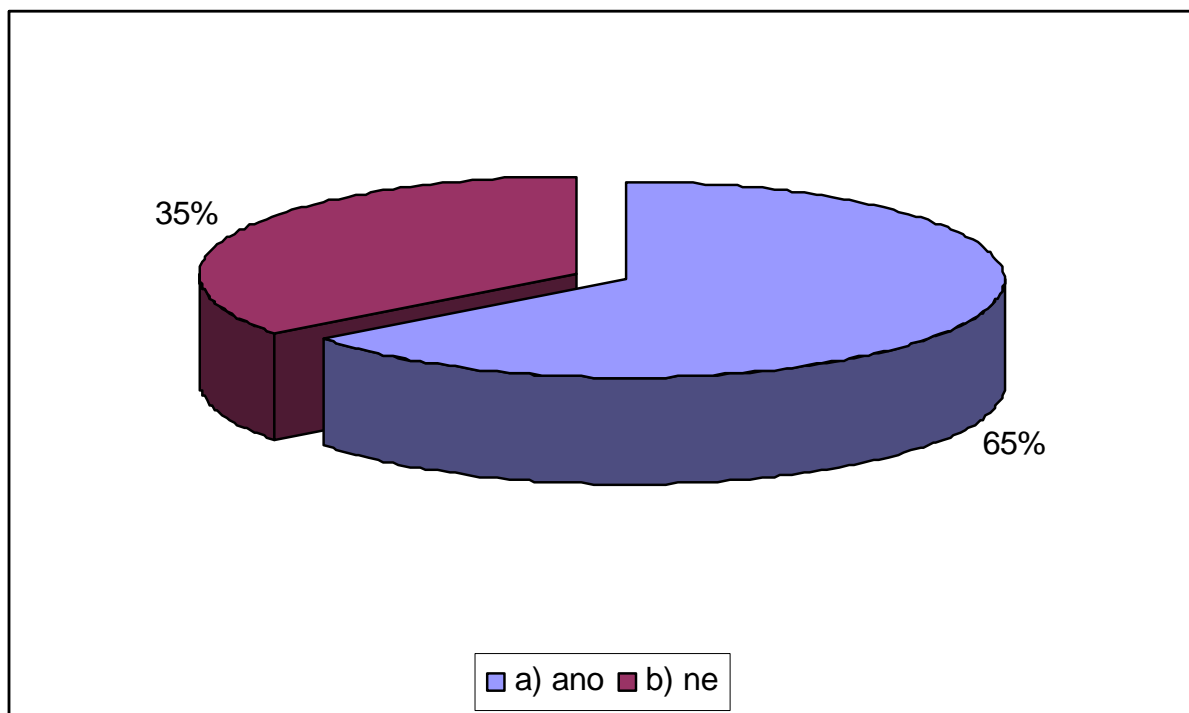
Část respondentů do poznámky uvedla:

„přednáška pracovníka SKPV ohledně rozpoznávání projevů extremismu (nášivky, tetování)“,
druhá část uvedla:

„přednáška zabývající se problematikou fotbalového násilí a extremismu na stadionech“.

Zbytek respondentů odpověď blíže nespécifikoval.

7) Máte v zaměstnání přístup k obecně závazným právním předpisům souvisejících s problematikou extremismu?

Na otázku číslo 7 odpovědělo:

31 respondentů

a) – ano,

17 respondentů

b) – ne.

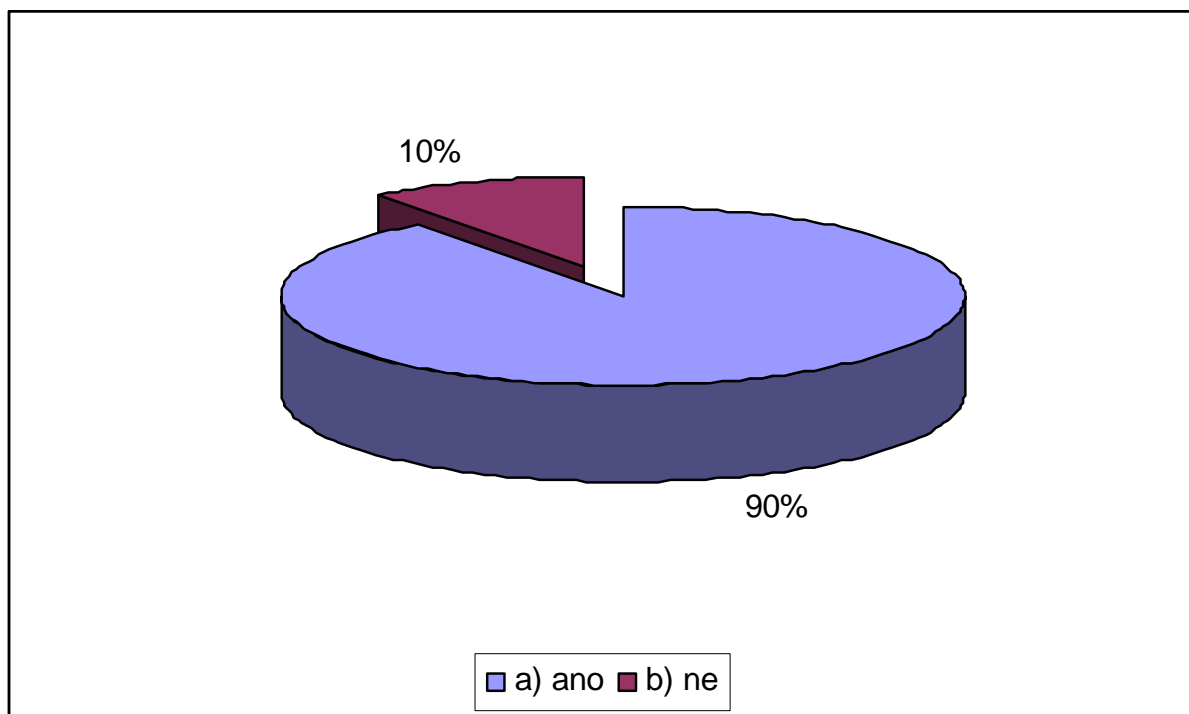
Z toho 2 příslušníci AČR odpověděli

a) – ano,

6 příslušníků AČR odpovědělo

b) – ne.

8) Máte přístup k interním normativním směrnicím (např. interní akt řízení, interní normy řízení, atd.)?

Na otázku číslo 8 odpovědělo:

43 respondentů

a) – ano,

5 respondentů

b) – ne.

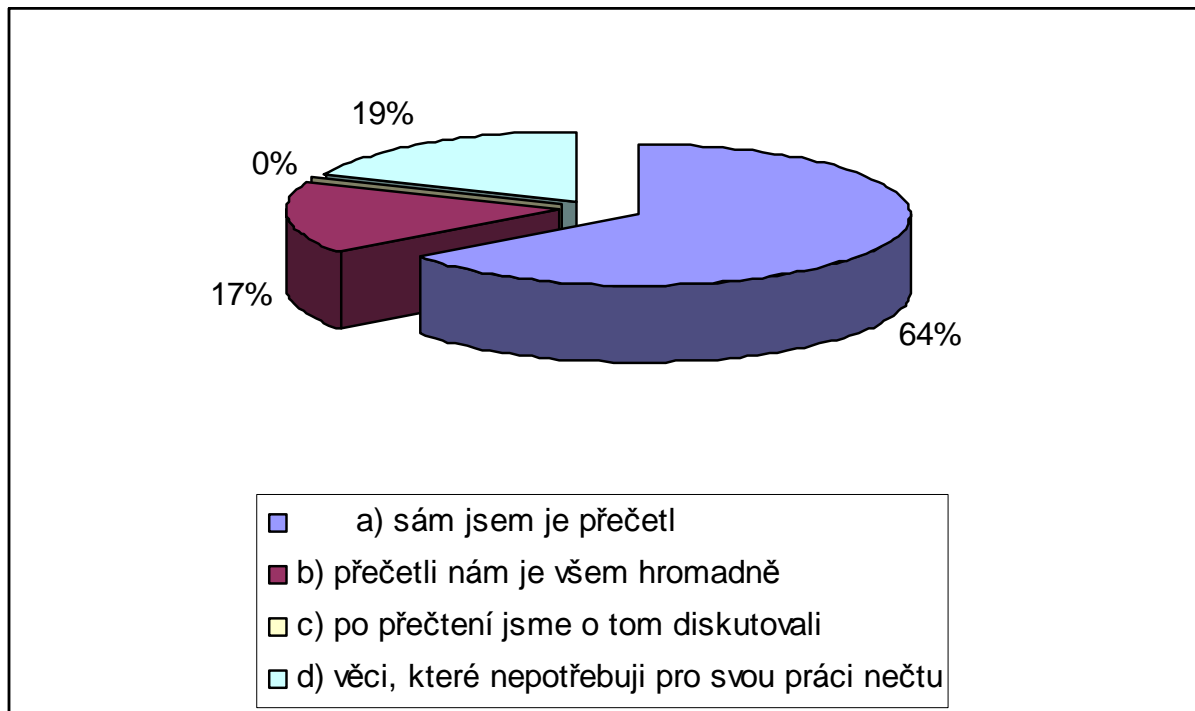
Z toho 3 příslušníci AČR odpověděli

a) – ano,

5 příslušníků AČR opovědělo

b) – ne.

9) Byl jste náležitě poučen či proškolen z výše uvedených předpisů?

Na otázku číslo 9 odpovědělo:

31 respondentů

8 respondentů

9 respondentů

Žádný respondent nevedl:

a) – sám jsem je přečetl,

b) – přečetli nám je všem hromadně,

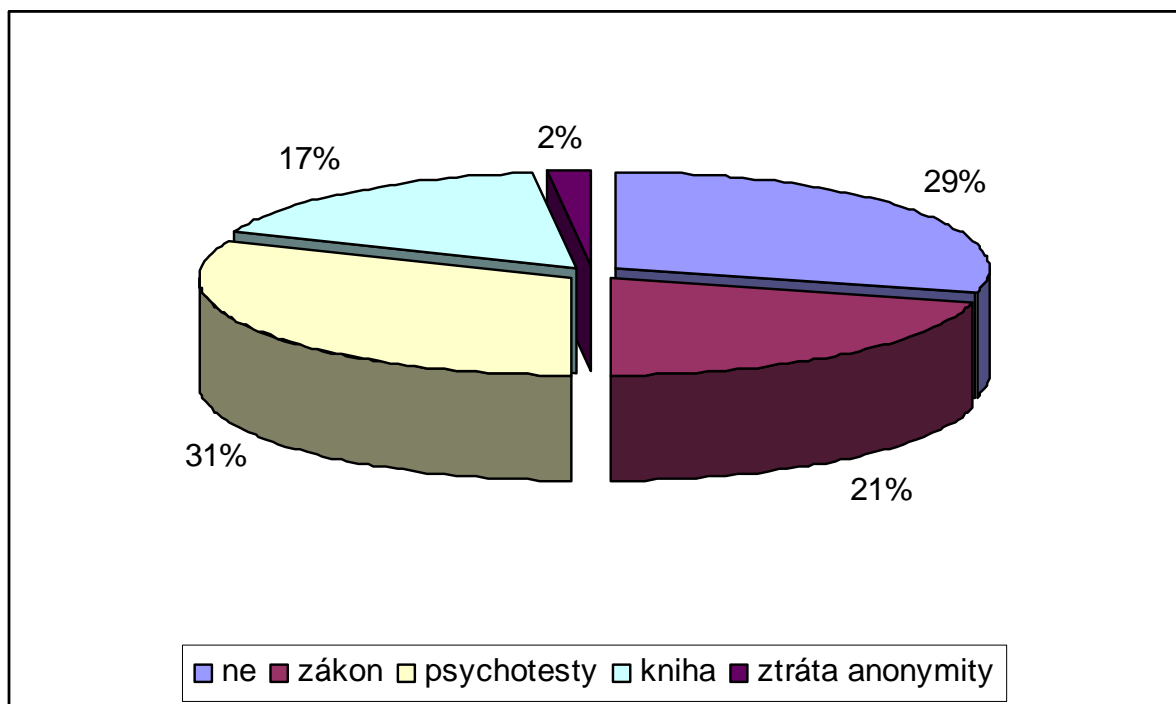
d) – věci, které nepotřebuji pro svou práci nečtu.

c) – po přečtení jsme o tom diskutovali.

Z toho všichni příslušníci AČR odpověděli

b) – přečetli nám je všem hromadně.

10) Můžete vyjmenovat jakýkoliv legislativní či organizační nástroj na zjišťování extremistů v ozbrojených sborech (i knihu související s touto problematikou)?

Tato otázka patřila mezi otázky otevřené, kdy jsem cíleně neuvedl žádné možnosti odpovědí.

Odpovědi jsem pro zjednodušení rozdělil do 5 částí, a) – e).

Na otázku číslo 10 odpovědělo:

14 respondentů

10 respondentů

15 respondentů

8 respondentů

1 respondent

a) – ne,

b) – zákon,

c) – psychotesty,

d) – kniha,

e) – ztráta anonymity.

Z toho 3 příslušníci AČR odpověděli	a) – ne,
1 příslušník AČR odpověděl	b) – zákon,
4 příslušníci AČR odpověděli	c) – psychotesty.

V případě odpovědi b) se jednalo o zákon o policii ČR, zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zákon o vojácích z povolání, trestní zákoník a trestní řád.

V případě odpovědi d) se pravděpodobně jednalo o knihu od M. Mareše „Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti“.

V případě odpovědi e) respondent napsal:

„Ztráta anonymity, čímž se dosáhne efektivnějších postupů proti konkrétním osobám“.

Po zpracování výše uvedených otázek jsem dospěl k názoru, že hypotéza č. 3.: řadoví členové ozbrojených sborů jsou dostatečně poučeni a proškoleni v nástrojích na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech, nebyla potvrzena. Svědčí o tom odpovědi na otázku č. 6., kdy 83 % respondentů uvedlo, že se nikdy nezúčastnili žádného semináře, školení ani přednášky zabývající se problematikou extremismu. Vzhledem k tomu, že se jedná o děle sloužící příslušníky, 85 % respondentů slouží 10 – 20 let u ozbrojených sborů, jedná se o alarmující skutečnost. U příslušníků AČR se jedná o 75 procent.

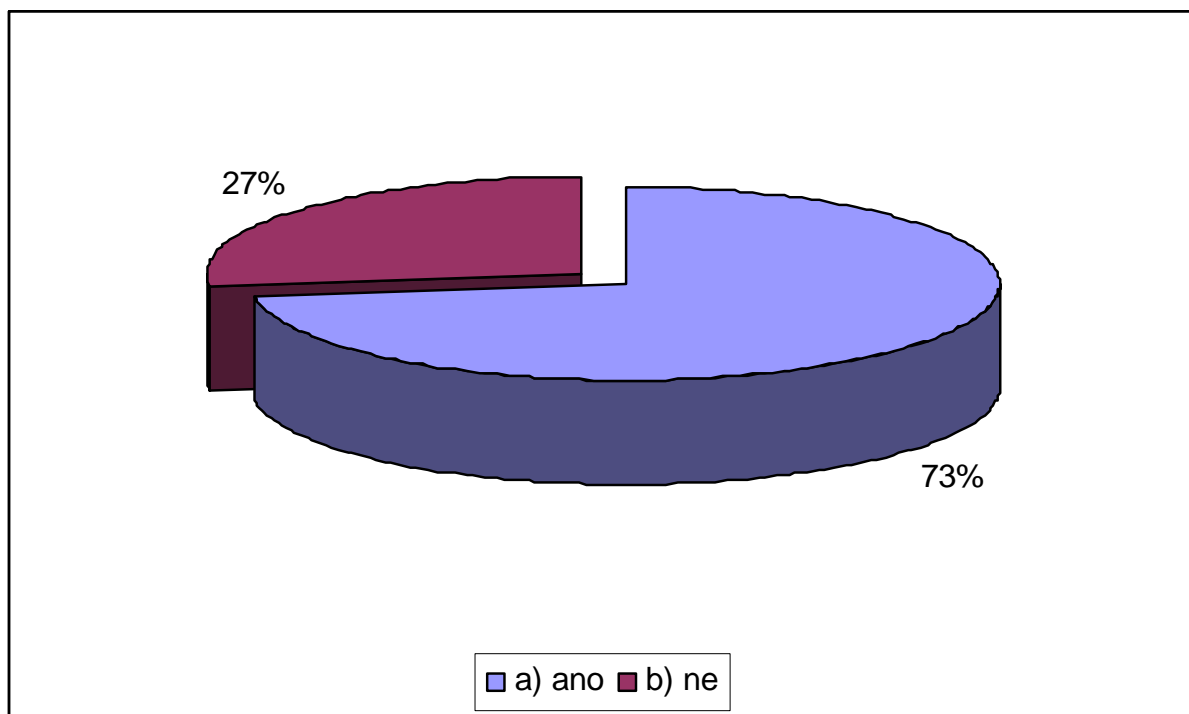
Z otázky č. 7. a 8., zda mají respondenti přístup k obecně závazným právním předpisům či interním normativním směrnicím, plyne, že příslušníci ozbrojených sborů mají dobrý přístup k informacím v dané problematice. Na otázku č. 7. odpovědělo 65 % respondentů ano, na otázku č. 8. dokonce 90 % respondentů odpovědělo ano. Většina členů AČR však odpověděla na obě otázky záporně, na otázku č. 7. 75 % respondentů a na otázku č. 8. 63 % respondentů. Tyto na první pohled nadějně údaje ovšem sráží odpovědi na otázku č. 9. 64 % respondentů odpovědělo, že si je přečetlo samo, 17 % respondentů uvedlo, že jim tyto informace byly přečteny hromadně a 19 % respondentů uvedlo: věci, které nepotřebuji pro svou práci nečtu. Žádný respondent bohužel neuvedl, že by o dané problematice diskutovali, popřípadě, že by jim tato problematika byla blíže vysvětlena a objasněna. Všichni příslušníci armády uvedli: přečetli nám je všem hromadně. Z toho plyne, dle mého názoru, malý zájem o tuto

problematiku ze strany řadových příslušníků ozbrojených sborů i jejich nadřízených. Pravděpodobně se jednalo o čtení pouze z povinnosti. O něco lépe se jeví odpovědi na otázku č. 10., kdy sice téměř třetina všech respondentů nebyla schopna vyjmenovat žádný organizační či legislativní nástroj na zjišťování extremismu, ale zbývající respondenti byli schopni vyjmenovat zákony, týkající se dané problematiky, psychotesty, odbornou literaturu či dokonce jeden respondent navrhl: ztráta anonymity, čímž se dosáhne efektivnějších postupů proti konkrétním osobám. 50 % příslušníku armády vyjmenovalo psychotesty, z čehož plyne, že AČR je v tomto směru lépe informovaná, co všechno jsou schopny psychotesty odhalit a pravděpodobně s nimi více pracuje. Viz. například výjezd a návrat ze zahraničních misí.

3.2.3 Ověření účinnosti stávajících nástrojů

U tohoto bodu mého empirického šetření jsem se zaměřil na hypotézu číslo 2.:
případné projevy extremismu nejsou projevem osobního přesvědčení či příslušnosti k extremistickým hnutím,
a hypotézu číslo 4.:
stávající nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech jsou dostatečně účinné.

11) Zúčastnil jste se služebního zákroku zaměřeného proti projevům extremismu?

Na otázku číslo 11 odpovědělo:

35 respondentů

a) – ano,

13 respondentů

b) – ne.

Z toho 4 příslušníci AČR odpověděli

a) – ano,

4 příslušníci AČR odpověděli

b) – ne.

12) Byl jste svědkem projevů extremismu u svých kolegů?

Na otázku číslo 12 odpovědělo:

2 respondenti

a) – ano, kolega je dle mého názoru extremist,

21 respondentů

b) – ano, ale kolega dle mého názoru extremist není,

25 respondentů

c) – ne.

Z toho 1 příslušník AČR odpověděl

a) – ano, kolega je dle mého názoru extremist,

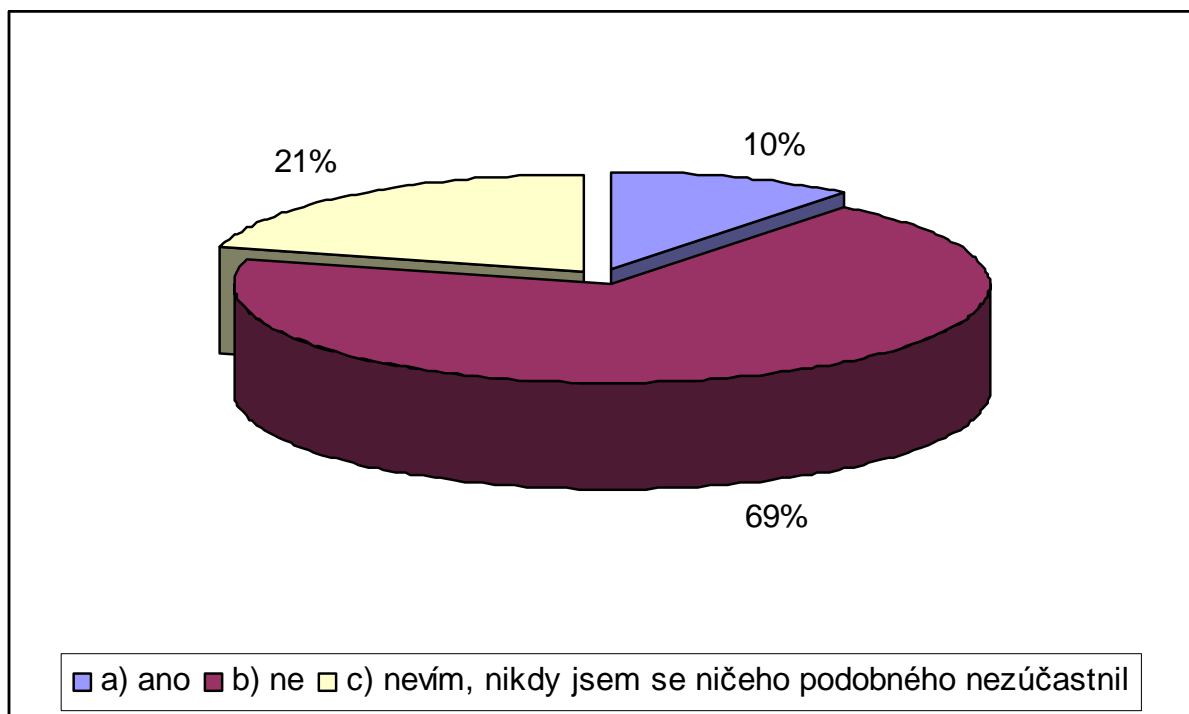
3 příslušníci AČR odpověděli

b) – ano, ale kolega dle mého názoru extremist není,

4 příslušníci AČR odpověděli

c) – ne.

13) Postrádáte v zákroku proti extremistům organizační či legislativní nástroje řízení?

Na otázku číslo 13 odpovědělo:

5 respondentů

a) – ano,

33 respondentů

b) – ne,

10 respondentů

c) – nevím, nikdy jsem se ničeho podobného nezúčastnil.

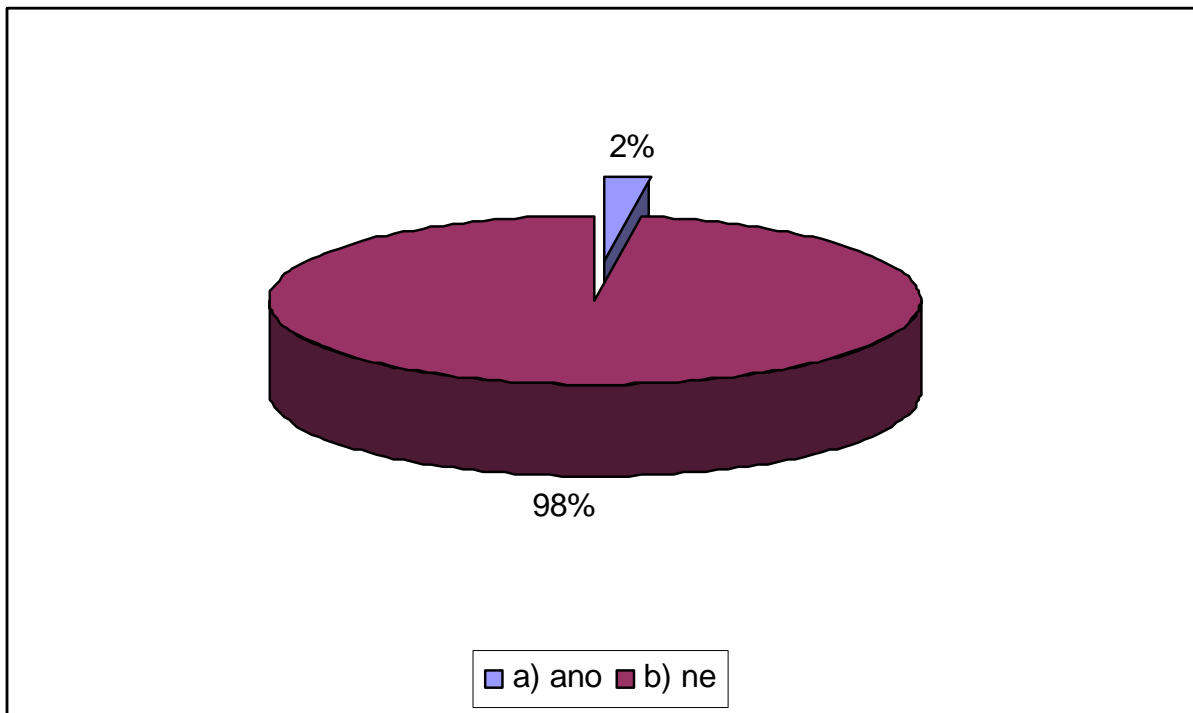
Z toho 5 příslušníků AČR odpověděli

b) – ne,

3 příslušníci AČR odpověděli

c) – nevím, nikdy jsem se ničeho podobného nezúčastnil.

14) Byl ve vašem okolí vyšetřován nějaký příslušník ozbrojených sborů z podezření k sympatiím k extremismu?

Na otázku číslo 14 odpovědělo:

1 respondent

a) – ano,

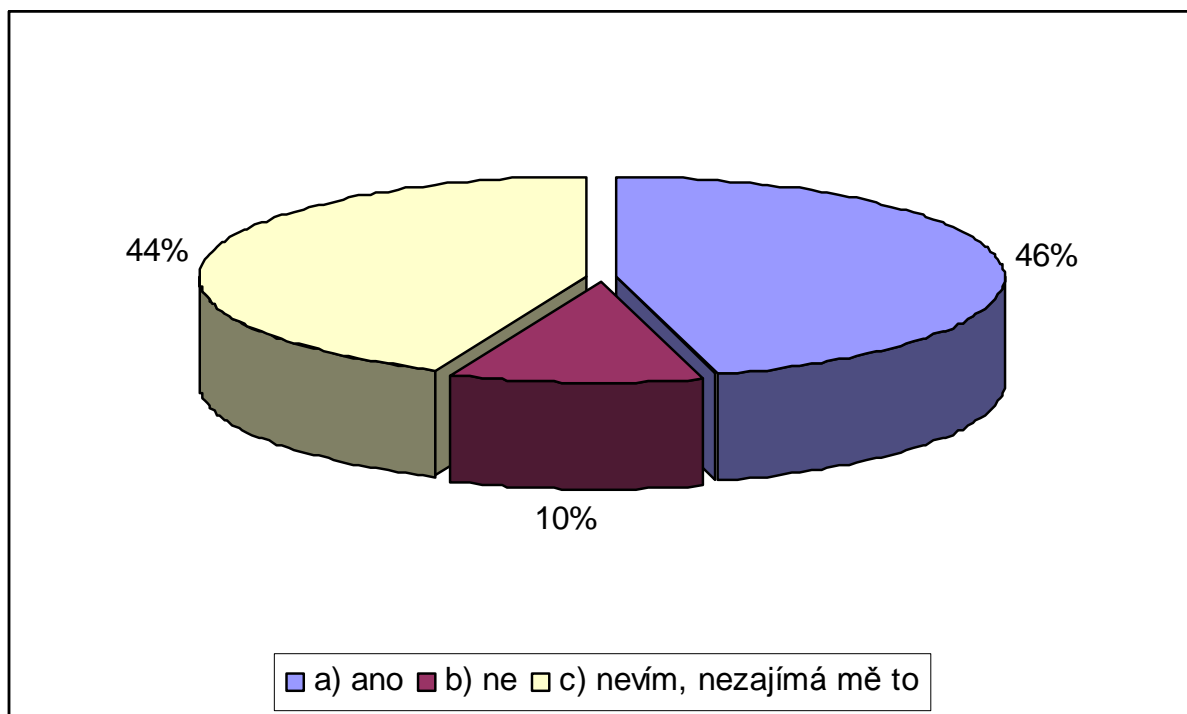
47 respondentů

b) – ne.

Všichni příslušníci AČR odpověděli

b) – ne.

15) Považujete stávající nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech za dostatečné?

Na otázku číslo 15 odpovědělo:

22 respondentů

5 respondentů

21 respondentů

a) – ano,

b) – ne,

c) – nevím, nezajímá mě to.

Z toho 5 příslušníků AČR odpovědělo

1 příslušník AČR odpověděl

2 příslušníci AČR odpověděli

a) – ano,

b) – ne,

c) – nevím, nezajímá mě to.

I u této části mého průzkumu byla hypotéza číslo 2.: případné projevy extremismu nejsou projevem osobního přesvědčení či příslušnosti k extremistickým hnutím potvrzena. Potvrzují to odpovědi na otázku č. 12, kdy 44 % respondentů uvedlo, že sice bylo svědkem projevu extremismu u svých kolegů, ale kolegu za extremistu nepovažují. Pouze 4 % respondentů označilo tohoto kolegu za extremistu. Zbýlých 52 % respondentů nebylo svědkem projevů extremismu u svých kolegů.

Hypotéza č. 4., stávající nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech jsou dostatečně účinné, byla vybranými respondenty potvrzena. 73 % respondentů uvedlo, že se zúčastnilo služebního zákroku zaměřeného proti projevům extremismu (toto uvedlo 50 % dotázaných příslušníků AČR, což si vysvětlují tím, že členové skupiny speciálních operací (SOG) byli rekrutováni převážně z řad policie a tohoto zákroku proti extremistům se zúčastnili ještě jako příslušníci policie), z čehož plyne, že mají právní znalosti týkající se projevů extremismu, avšak 69 % respondentů nepostrádá v zákroku proti extremistům organizační či legislativní nástroje řízení a 92 % respondentů zároveň uvedlo, že v jejich okolí nebyl vyšetřován žádný příslušník ozbrojených sborů podezřelý ze sympatií k extremismu. Stávajícím nástrojům se tedy pravděpodobně podařilo zachytit velkou většinu sympatizantů s myšlenkami extremismu z řad ozbrojených sborů. Přímou to potvrzují odpovědi na otázku č. 15., kdy 46 % respondentů uvedlo, že tyto nástroje považují za dostatečné a pouze 10 % respondentů je za dostatečné nepovažuje. Zbýlých 44 % respondentů tato problematika nezajímá a odpovědělo, že neví.

V roce 2008 až 2009 proběhl z důvodu zájmu Ministerstva obrany průzkum obdobného zaměření, ve které se odpovědi na podobné otázky procentuelně lišily.

Na otázku, zda se setkali s extremismem a radikalismem v rámci AČR odpovědělo 30,2 % respondentů kladně. V případě mého vlastního šetření na obdobnou otázku (byl jste svědkem projevu extremismu u svých kolegů) se jednalo dokonce o 48 %. Jistou odlišnost ovšem shledávám v tom, že pouze 4 % dotázaných respondentů kolegu za extremistu opravdu považuje.

Na jinou otázku, důležitost tématu extremismu pro příslušníky AČR, nejvíce respondentů, 39,8 %, odpovědělo, že se jim toto téma nejvíce ani jako důležité, ani jako nedůležité. V mém šetření na otázku, zda vnímají riziko extremismu v ozbrojených sborech jako problém, nejvíce respondentů, 59 %, uvedlo: nemyslím si, že je to problém.

52,8 % respondentů uvedlo „spíše ano“ a „určitě ano“ na otázku extremismu v armádě ve výše zmiňovaném armádním výzkumu. Při mém vlastním šetření 58 % respondentů uvedlo, že zná ve svém okolí kolegu, který sympatizuje s myšlenkami extremismu.

Rozdíly ve výsledcích mohou plynout z rozdílné specializace a většího psychického vypětí, vyššího věkového průměru a délce služby či nepřítomnosti žen v mnou vybraných respondentech.³³

³³ MAREŠ, M. - SMOLÍK, J. - VEJVODOVÁ, P. Extremismus z pohledu vojáků. *Vojenské rozhledy*, roč. 19(51), č. 4, s. 163-168.

Závěr

V bakalářské práci jsem se zabýval extremismem v ozbrojených sborech. Tento sociálně patologický jev není problém jenom našich ozbrojených sborů a také to není problém jenom současnosti. Obdobné problémy se vyskytly u řady armád našich západních sousedů (viz. Německo či Rakousko) a řada autorů považuje za první extremisty v našich ozbrojených sborech již příslušníky husitského hnutí. Téměř v každé odborné literatuře týkající se extremismu, nebo v časopisech zabývajících se problematikou armády a policie, se čas od času objeví odborný článek, upozorňující například na riziko extremismu v ozbrojených sborech jako destabilizujícího prvku vnitřní bezpečnosti či o možnosti infiltrace extremistů do bezpečnostních sborů. V ozbrojených sborech se nejčastěji vyskytuje pravicový extremismus, přitahován jejich silovou složkou, vojenským řádem a uniformitou. Zatímco dříve se za největší riziko tohoto pronikání dal považovat například pokus o politický puč za první republiky, v dnešní době lze hovořit spíše o snaze získat určité specifické znalosti, dovednosti a zkušenosti včetně vojenského výcviku. Jejich následné uplatnění v násilném extremistickém působení, včetně paramilitarismu, vigilantismu či terorismu se přímo nabízí. Přes soustavnou práci různých složek zabývajících se jak nábořem nových členů tak i stávajícími příslušníky policie a armády (Vojenská policie, BIS, Inspekce MV či MO, atd.) nezbývá než konstatovat, že projevy extremismu v ozbrojených sborech existují a lze je očekávat i v budoucnu.

Jako hlavní cíl mé práce jsem si stanovil **zjistit legislativní a organizační nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech ČR**. V závěru této bakalářské práce zbývá tedy zhodnotit, jak a do jaké míry se tohoto cíle podařilo dosáhnout.

V první kapitole teoretické části jsem se pokusil objasnit fenomén extremismu. Zmínil jsem jeho historii, rozdělení i různé druhy jako je například radikalismus, environmentální extremismus či náboženský fundamentalismus. V druhé kapitole jsem vysvětlil, který druh extremismu je nejčastěji přitahován ozbrojenými sbory a z jakého důvodu. Také jsem se pokusil vyjmenovat legislativní a organizační nástroje na zjišťování extremismu v armádě a u policie. V teoretické části jsem použil hlavně obsahovou analýzu dostupných materiálů.

V praktické části jsem naproti tomu použil dotazníkovou metodu s cílem získat několik písemných informací od respondentů pocházejících ze dvou skupin. První soubor respondentů pocházel z řad policie, druhý reprezentoval armádu. Pomocí těchto odpovědí jsem se pokusil zjistit postoj příslušníků ozbrojených sborů týkající se dané problematiky extremismu. Ve své

třetí kapitole jsem se tedy pomocí empirického šetření pokusil verifikovat či naopak falsifikovat několik následujících hypotéz:

Hypotéza č. 1.: Příslušníci AČR a PČR nevnímají riziko extremismu v ozbrojených sborech jako závažný problém. Tato hypotéza byla beze zbytku potvrzena. Svědčí o tom 92 % respondentů, kteří sice vnímají toto riziko, ale zároveň jsou přesvědčeni, že ho není třeba přeceňovat, popřípadě si myslí, že to problém není.

Hypotéza č. 2.: Případné projevy extremismu nejsou projevem osobního přesvědčení či příslušnosti k extremistickým hnutím. Tato hypotéza byla vybranými respondenty potvrzena pouze z části. Pro svědčí odpověď na otázku č. 5., kdy se respondent přiznává, že zvednutím pravice projevil sympatie k myšlenkám extremismu, ale zároveň dodává, že se jednalo o „hajlování za zpěvu internacionály“. Což je dle mého názoru spíše projev osobní nevyzrálosti či snaze ventilovat přebytný adrenalin. Pro potvrzení této hypotézy také svědčí 44 % respondentů, kteří uvedli, že sice bylo svědkem projevu extremismu u svých kolegů, ale kolegu za extremistu nepovažují. Naopak proti této hypotéze svědčí 4 % respondentů, kteří přímo označili svého kolegu za extremistu.

Hypotéza č. 3.: Řadoví členové ozbrojených sborů jsou dostatečně poučeni a proškoleni v nástrojích na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech, byla vyvrácena. 83 % všech respondentů se nikdy nezúčastnili žádného semináře, školení ani přednášky zabývající se problematikou extremismu. 65 % respondentů uvedlo, že má v zaměstnání přístup k obecně závazným právním předpisům, k interním normativním směrnicím dokonce 90 %. Ovšem 64 % respondentů si je muselo přečíst samo, 19 % respondentů uvedlo: věci, které nepotřebuji pro svou práci nečtu a bohužel žádný respondent neuvedl, že by o dané problematice diskutovali, popřípadě, že by jim tato problematika byla blíže vysvětlena a objasněna. Jako pozitivní se jeví skutečnost, že 71 % respondentů bylo schopno vyjmenovat organizační či legislativní nástroj na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech.

Hypotéza č. 4.: Stávající nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech jsou dostatečně účinné. Tuto hypotézu přímo potvrdilo 44 % dotázaných respondentů. Pouze 10 % respondentů tyto nástroje za dostatečně účinné nepovažuje. 92 % respondentů zároveň uvedlo, že v jejich okolí nebyl vyšetřován žádný příslušník ozbrojených sborů podezřelý ze sympatií k extremismu. Stávajícím nástrojům se tedy pravděpodobně podařilo zachytit velkou většinu sympatizantů s myšlenkami extremismu z řad ozbrojených sborů.

Jisté rozdíly vzniknou porovnáním teoretické a praktické části. V teoretické části jsem dospěl k názoru, že Armáda ČR má lepe zpracované legislativní opatření k zamezení pronikání extremistů do jejich sborů. Týká se jak podmínek povolání do služebního poměru

a výběru uchazeče, tak i propuštění ze služebního poměru. I organizační nástroje jsou zaměřené přímo proti extremismu, viz. například „Čestné prohlášení“ nově nastupujících uchazečů o službu vojáka z povolání. U policie jsou tyto nástroje formulovány spíše obecněji.

Z praktické části mé práce zase vyplynulo, že příslušníci policie mají v zaměstnání lepší přístup k obecně závazným právním předpisům a interně normativním směrnicím.

Každopádně je zřejmé, že obě složky kladou důraz nejenom na represi, ale i prevenci tohoto sociálně patologického jevu. Prevence by měla být v tomto případě víceúrovňová, kdy by se mělo jednat v první řadě o psychologické vyšetření, dále pak zdravotní prohlídky za účelem zjištění případných závadných tetování (v tomto případě je ovšem potřeba posoudit velmi obezřetně v širších souvislostech každý případ zvlášť, viz. případ Kostěnce v AČR) a v neposlední řadě i o lustrace nastupujících uchazečů v evidencích MV. I v tomto případě jsem dospěl k závěru, že AČR postupuje pružněji a efektivněji než PČR.

A zde, v souvislosti s prevencí, vidím možnosti sociální pedagogiky. Sociální pedagogika se zabývá nejenom výchovou dětí, ale i dospělých a může nabídnout i širší, multidisciplinární pohled na tuto problematiku. Sociální pedagogika může působit nejen na zájemce o službu v ozbrojených sborech a na stávající členy, ale na celou společnost.

V závěru této bakalářské práce lze tedy konstatovat, že obecného cíle uvedené v Úvodu, **zjistit legislativní a organizační nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech ČR** bylo dosaženo. V teoretické části této práce jsme si tyto nástroje vyjmenovali a v praktické části jsme si objasnili znalost těchto nástrojů jednotlivými příslušníky ozbrojených sborů. I specifického cíle bylo dosaženo. Ukázali jsme si rozdělení extremismu na jeho různé druhy a také jsme charakterizovali extremismus v ozbrojených sborech.

Problematika extremismu v ozbrojených sborech se ukázala jako velmi široká a nebylo v možnostech této bakalářské práce obsáhnout veškeré otázky nabízející se v souvislosti s touto problematikou. Z tohoto důvodu jsem byl nucen upravit osnovu vzhledem k projektu bakalářské práce. Například jsem se vůbec nezabýval otázkou dopadu tohoto jevu (extremismu v ozbrojených sborech) na společnost. Zcela jsem pominul, co vede stávající příslušníky ozbrojených sborů k sympatiím s extremismem, zda hraje větší roli výchova nebo prostředí (např. percepční stereotypy a deformace z povolání). Taktéž v mé práci není zahrnuta vězeňská služba a obecní či městská policie. Přestože jsem si vědom nedokonalosti tohoto průzkumu, domnívám se, že má práce přináší jisté poznatky, na které by bylo možné navázat v další práci obdobného zaměření. Přes naplnění cíle mé práce považuji za největší přínos spíše zkušenosti a větší rozhled, které jsem získal, než možnost dalšího využití mého průzkumu v odborné práci.

Resumé

V bakalářské práci jsem se zabýval problematikou extremismu v ozbrojených sborech ČR. V první kapitole teoretické části jsem se snažil vymezit pojem extremismus. Původ slova extremismus, jeho definici a různé druhy extremismu. Ve stručnosti přiblížit extremismus v České republice a vysvětlit dnes nejrozšířenější rozdělení extremismu, na pravicový a levicový. V druhé kapitole teoretické části vymezit extremismus v ozbrojených sborech a lehce načrtnout legislativní a organizační nástroje na zjišťování extremismu u policie a v armádě.

V praktické části jsem se pokusil o empirické šetření, kdy pomocí dotazníkové metody jsem se snažil zjistit postoje a názory úzkého vzorku respondentů pocházejících z armády a policie ČR. Z jednotlivých odpovědí vyplynulo, že samotní členové těchto sborů nevnímají riziko extremismu v ozbrojených sborech jako závažné. Také případné projevy extremismu mají většinou jiný důvod, než projevení sympatií k myšlenkám extremismu. Jisté mezery shledávám v přípravě těchto profesionálů na problematiku extremismu po stránce administrativy. Naopak jako dostatečné, z pohledu řadových členů, se ukázaly stávající nástroje na zjišťování extremismu v těchto sborech.

Z výsledků mé práce také vyplývá, že Armáda ČR je lépe připravena reagovat na extremisty, ať už se jedná o nastupující uchazeče či stávající vojáky z povolání. Naopak příslušníci PČR mají v zaměstnání lepší přístup k obecně závazným právním předpisům a k interním normativním směrniciím týkající se problematiky extremismu v ozbrojených sborech.

Anotace

Libosvár, Karel. Extremismus v ozbrojených sborech v ČR. Bakalářská práce, 57 s.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou extremismu v ozbrojených sborech se zaměřením na legislativní a organizační nástroje na odhalování extremismu. Vystižením pojmu extremismus, druhovým rozdělením extremismu a vymezením extremismu v ozbrojených sborech. Autor si klade za cíl zjistit postoje a názory řadových příslušníků ozbrojených sborů v souvislosti s problematikou extremismu. Hypotézy měly za cíl ověřit, jak vnímají členové ozbrojených sborů riziko extremismu, jak chápou případné projevy extremismu a zda vnímají soubor opatření na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech jako efektivní.

Klíčová slova

extremismus, pravicový extremismus, sociální patologie, vnitřní bezpečnost, ozbrojené sbory, nástroje na zjišťování extremismu

Annotation

Libosvár, Karel. Extremism in the armed corps in the CR. Bachelor thesis, 57 pp.

This thesis deals with the issue of extremism in the armed corps, with a focus on legislative and organizational tools to detect extremism. Depiction of the concept of extremism, and extremism splitting generic definition of extremism in the armed corps. The author aims to identify attitudes and opinions of ordinary members of the armed forces in connection with the issue of extremism. Hypotheses were to ascertain how they perceive the risk of members of the armed forces of extremism, how they understand the possible manifestations of extremism and the perception that a series of measures to detect extremism in the armed corps to be effective.

Keywords

extremism, right-wing extremism, social pathology, internal security, posse, tools for the detection of extremism

Seznam použité literatury

1. Zákon č. 40/2009 Sb. *Trestní zákoník*.
2. Zákon č. 221/1999 Sb. *O vojácích z povolání*.
3. Zákon č. 361/2003 Sb. *O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*.
4. Zákon č. 273/2008 Sb. *O Policii České republiky*.
5. BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vyd. Praha: Police History, 1999, 141 s. ISBN 80-902670-1-7.
6. DANICS, Š. *Extremismus hrozba demokracie*. 1. vyd. Praha: Police History, 2002, 132 s. ISBN 80-86477-07-X.
7. DANICS, Š. – KAMÍN, T. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky, 2008, 187 s. ISBN 978-80-7251-286-7.
8. HUNTINGTON, S. *Střet civilizací*. 1. vyd. Rybka Pablshers, 2001, 447 s. ISBN 80 86182-49-5.
9. CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, 184 s. ISBN 978-80-7367-098-6.
10. CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde, 2001, 176 s. ISBN 80-7201-265-7.
11. CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Armex, 2000, 116 s. ISBN 80-86244-14-8.
12. KOLEKTIV AUTORŮ. *Encyklopedie: Světový terorismus*. 1. vyd. Praha: Svojtka&Co., 2002, 536 s. ISBN 80-7237-340-4.
13. MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Manuál pro Policii ČR. Praha: MV ČR, 2006, 80 s.
14. MAREŠ, M. Hrozba politického extremismu z hlediska Ozbrojených sil České republiky. *Vojenské rozhledy*, Praha, Ministerstvo obrany České republiky. ISSN 1210 -3292, 2009, roč. 18(50), č. 2, s. 138-151.
15. MAREŠ, M. - SMOLÍK, J. - VEJVODOVÁ, P. Extremismus z pohledu vojáků. Analýza sociologické sondy o problematice extremismu v AČR. *Vojenské rozhledy*, Praha, Ministerstvo obrany České republiky-PIC. ISSN 1210-3292, 2010, roč. 19(51), č. 4, s. 163-173.

16. SVOBODA, I. - VIČAR, R. Politický extremismus v ozbrojených sborech jako destabilizující prvek vnitřní bezpečnosti. *Listy Univerzity obrany*, roč. VI., 4, 2009, s. 10–12.
17. BIS, *Výroční zpráva*, 2005 – 2010.
18. MV ČR, *Problematika extremismu na území ČR*, 2002 – 2010.
19. MV ČR, *Strategie boje proti extremismu*, 2009.

Webové stránky

1. <http://socstudia.fss.muni.cz/>
2. <http://www.army.cz>
3. <http://www.bis.cz>
4. <http://www.mvcr.cz>
5. <http://www.odpor.org>
6. <http://www.rexter.cz>
7. <http://www.policie.cz>

Přílohy:

Příloha č. 1: Dotazník o extremismu v ozbrojených sborech ČR

Níže uvedený dotazník byl zodpovídan vybranými respondenty z řad policie ČR a armády ČR na přelomu roku 2010 – 2011.

Dotazník o extremismu v ozbrojených sborech ČR

Připravuji bakalářskou práci na téma „Extremismus v ozbrojených sborech ČR“ a zpracovávám dotazník týkající se této problematiky. Dotazník je anonymní, zodpovězení otázek zabere jen krátký čas. Výsledky průzkumu budou použity k studijním a vědeckým účelům. Vyplněný dotazník a případné otázky zasílejte prosím na email: kar.lib@centrum.cz.

Prosím o vyplnění následujících otázek. V případě, že Vám nevyhovuje žádná z možností odpovědi, odpovězte, prosím, vlastními slovy:

1) Jste příslušník armády nebo policie?

.....
.....

2) Vnímáte riziko extremismu v ozbrojených sborech jako problém?

a) Je to velký problém

b) Vnímám toto riziko, ale není ho třeba přeceňovat

c) Nemyslím si, že je to problém

d) V mém sboru (policie či armáda) není žádný extremismus

.....
.....

3) Znáte ve svém okolí kolegu, který sympatizuje s myšlenkami extremismu?

a) ANO

b) NE

.....
.....

4) Zúčastnil jste se nějakého kulturního projevu extremismu (koncert extremistické kapely, průvod extremistického hnutí apod.)?

a) ANO (uveďte konkrétně)

.....
b) NE

5) Nosil jste někdy nějaký extremistický symbol (např. alpskou protěž, symbol horských myslivců Waffen SS) či projevil jste někdy nějakým gestem či tetováním sympatii k myšlenkám extremismu?

a) ANO (uveďte co konkrétně)

b) NE

.....
.....

6) Zúčastnil jste se nějakého školení, semináře či přednášky ohledně extremismu?

a) ANO (uveďte čeho konkrétně jste se účastnil)

b) NE

.....
.....

7) Máte v zaměstnání přístup k obecně závazným právním předpisům souvisejícím s problematikou extremismu?

- a) ANO
- b) NE

.....

.....

8) Máte přístup k interním normativním směrnicím (např. interní akt řízení, interní normy řízení, atd.)?

- a) ANO
- b) NE

.....

.....

9) Byl jste náležitě poučen či proškolen z výše uvedených předpisů ?

- a) sám jsem je přečetl
- b) přečetli nám je všem hromadně
- c) po přečtení jsme o tom diskutovali
- d) věci, které nepotřebuji pro svou práci nečtu

.....

.....

10) Můžete vyjmenovat jakýkoliv legislativní či organizační nástroj na zjišťování extremistů v ozbrojených sborech (i knihu související s touto problematikou)?

.....

.....

11) Zúčastnil jste se služebního zákroku zaměřeného proti projevům extremismu?

- a) ANO
- b) NE

.....

.....

12) Byl jste svědkem projevů extremismu u svých kolegů?

- a) ANO – kolega je dle mého názoru extremist
- b) ANO – ale kolega dle mého názoru extremist není
- c) NE

.....

.....

13) Postrádáte v zákroku proti extremistům organizační či legislativní nástroje řízení?

- a) ANO
- b) NE
- c) NEVÍM, ničeho podobného jsem se nezúčastnil

.....

.....

14) Byl ve vašem okolí vyšetřován nějaký příslušník ozbrojených sborů z podezření k sympatiím k extremismu?

- a) ANO (uved'te konkrétní příklad)
- b) NE

.....

.....
15) Považujete stávající nástroje na zjišťování extremismu v ozbrojených sborech za dostatečné?

a) ANO

b) NE (v případě že ne, pokuste se pojmenovat či navrhnout chybějící nástroje)

c) NEVÍM, nezajímá mě to
.....
.....

.....
Dále prosím o uvedení nepovinných údajů:

Věk: 20 – 25

25 – 30

30 – 35

35 – 40

40 – 45

45 a víc

Kolik let pracuji o ozbrojených sborů: 0 – 5

5 – 10

10 – 15

15 – 20

20 – 25

25 – 30

Nejvyšší dosažené vzdělání: SŠ
VŠ

Děkuji za Váš čas věnovaný tomuto dotazníku.
.....